24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6421 — 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1907 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 21 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1325 — 6 MARS 1907 — 24me année № 6421

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱԾՐԱՐԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 հատ 1 ղրուշնոց փուլ
1 մեծ.ի հաշուով կ'ընդունուին

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعلیه‌ده غلطه‌ده اره ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

(Մասիս, Ծաղիկ, Արեւ. Մամուլ, Լոյս, Աւետաբեր, Հանրագիտակ)

Մասիսին վերջին թիւը (13) կը սկսի Արամ Անտոնեանի՝ Գրիգոր Խան Շամտանճեանի յիշատակին նուիրած գեղեցիկ մէկ գրական յուշարձանով, որ հանգուցեալի առաքինութեանց անթառամ դափնեպսակով զարդարուած է. դափնեպսակ մը որուն վրայ Արամ Անտոնեան կը գրէ ողբացեալ Խանի կեանքի հետեւեալ բնաբանները. «Գրականութեան և գեղարուեստի քաջալերութիւն», «բարիքը միայն բարիքի համար», «գրասիրութիւն», «խոնարհութիւն և համեստութիւն»։ Դժբախտաբար այս պսակները դրամով չեն գնուիր, ապա թէ ոչ մեր բոլոր հարուստներուն խորհուրդ պիտի տայինք գոնէ անոնցմէ որ և է մէկը սեփականելու։

Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան որ բացի իր առաջնորդական գործերէն և Մեսրոպեան վարժարանի վերհսկողութենէ ու դասաւանդութենէ, ազատ ժամեր կը գտնէ իր սիրած մուսաներուն ևս ժամադրութիւններ տալու, այս անգամ բնաբան առնելով Մատթ. Ա. 22 «Տեառնես կինը» վերնագրով 10 տուն քառատող ոտանաւոր մը կերտած է, որուն 4րդ տունը առաջինին կրկնութիւնն է։ Այս ոտանաւորը կարելի չէ Դուրեան Սրբազանի լաւագոյն արտադրութեանց շարքը դասել։ Բանաստեղծութեան մէջ հարկաւ լեզուական ազատութիւններ ներելի են մասամբ, սակայն անոնց խտացումը ոտանաւորին սահունութիւնը կը խանգարէ. այսպէս օրինակ. մըն կրկնակի կրճատումը նոյն տողին մէջ. «Ուզեց օր մ'յանձնել պղնձի մ'անճոգի (3րդ տուն 2րդ տող) «մ'հերձքէն» (2րդ տուն, «մ'յանձնել» (9)։ Դուրեան Սրբազան կը սիրէ իր ոտանաւորներուն մէջ խտացնել քիչ գործածուող բառեր, այսպէս առաջին տան մէջ կը յիշուին, «ղայնճի, լօդիկ, խեբկող (Ա. տուն). խռլող, ճեռճ, կումբ, սաղանի, յածում, դուժան» եւայլն, որոնք ոտանաւորին իմաստը դժուարըմբռնելի կը դարձնեն սովորական մահկանացուներուն։

Տարփական սիրոյ երգիչ Մերուժան Պարսամեան «Սիրոյ Նոպայ» վերնագրով ինը տուն ոտանաւոր մը հիւսած է, որուն մէջ խեղճ սիրահար բանաստեղծը կը յայտնէ թէ «մինչեւ առտու պիտի հսկեմ առանձին. քունը փախեր է աչքերէս կարծես թէ»։ Այս կէս քուն կէս արթուն վիճակին մէջ կը միայ բանաստեղծը «Մահճակալին վրայ սապէս ընկողմնած» (Գ. տուն. ինչպէս, երեսի թէ կռնակի վրայ, ինչ չահեկան խնդիր)։

«Ինչ աղուոր է մտքով երթալ սիրուածին»։ Հարկաւ, բայց եթէ ոտքով երթայիք, անշուշտ սա ցաւագին բացագանչութիւնը չպիտի ընէիք. «սակայն աւա՜ղ այս գիշեր ես անկասած, — մինչեւ առտու պիտի հսկեմ առանձին»։

Երբ սիրահար բանաստեղծ մը առանց իր Տիւլսինէէին կամ Ներշնչող Մուսային կը միայ, սորամսոտ մոնաղոններու նման, այն ատեն պէտք չէ զարմանալ որ ըսէ.

«Թայքյուում մը կը չարչարէ հիմա զիս.
Նուագումքներս կը թոռթաւին սիրախօս զ...
Խօսք չեմ կրնար հասկցնել տենչերուս»։

«Սապէս ընկողմնած» սիրաբորբոք բանաստեղծը իր տենչերուն հետ երեւակայութեան ալ այժ կուտայ և կ'երգէ հեշտաբար։

«Գրգանքներու պապակն է սա անհրկայ,
Գիրկ գիրկի մեղկ խնդութիւնը սարփազին,
Սիրախտաւոր մեծ երազը որ հիմա,
Կը գրգռէ կարօտը խոլ հեշտանքին»։

Այս հոգեցունց և մարմնացունց անհանգչք բոլորովին կը տապալեն խեղճ բանաստեղծին մտաւոր հաւասարակշռութիւնը. ան «կը սկսի իր նըսեմ չուքէն իսկ վախնալ», կը մոռնայ որ «մինչեւ առտու առանձին պիտի հսկէ», «կարօտախտի» բռնուած «սիրախտաւորի» նման «ձեռքերը օդին մէջ կը կախուէ» (տուն 7.) «Սպասելով մէկու մը որ, ա՜հ, չի գար» (7)։ Խեղճ մտամոլոր բանաստեղծը այնպիսի վիճակի մը կ'ենթարկուի որ նոյն իսկ իր սենեակի պատերէն կախուած պատկերները անոր վրայ կը խնդան։ Վերջապէս Պարսամեան իր մահճակալէն կ'ելլէ, որուն «վրայ սապէս ընկողմնած» էր և կը նստի օրրաթոռի մը վրայ, ուր կը սպասէ մինչեւ այժմ իր սիրոյ տաղնապալից նոպային վերջանալուն, որուն և մենք ի բոլոր սրտէ մաղթող ենք։ Տէր պահեսցէ զմեզ ամենեսեան և մանաւանդ զնուաստ ծառայ իւր զՄերուժան, զպիտակ անուն բանաստեղծն յամենայն փորձութեանց նոպայից սիրոյ։

Մասիսի այս թիւին մէջ գողտրիկ ոտանաւոր մըն ալ զետեղած է Պերճուհի Եաղըճեան, քառատող և քառատունի, «Հիասթափում» վերնագրով։ Թէպէտ մեր բանաստեղծուհին ալ կ'ըսէ.

«Զմայլանքով, միշտ կ'օրօրիմ հեշտօրէն
«Երանութեան մեղկ սարսուռներ զգալով».

Բայց այս «մեղկ սարսուռներ»ը և ոտանաւորի քանի մը տկար յանգերը (սփռուած—յանկարծ. 3 տ., կը տիրէ—հետըզհետէ, 4 տ., ոսկեհիւս—իղձերուս. 1 տ.) արգելք չեն եղած հիասթափումի գեղեցիկ և բնական պատկերի մը նկարին.

«Երբեմն անգայտ մշուշի մը թափանցիկ
Ժանեակներուն մէջէն, լոյսի ոսկեհիւս
Ծիրկաթին մը կը նշմարեմ հիացիկ
Ընդ[illegible]»

ԴՐՍԱՍԸ

ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՅԱՃԱԽԱԴԷՊ ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Ինչո՞ւ է որ մեր գրողները իրենք իրենց իրաւունք կուտան տեսակ մը անհոգութեամբ վարուելու լեզուական խնդիրներու մէջ եւ ամէն գրիչ շարժող՝ իրեն յատուկ արտայայտութիւնն ու լեզուական ոճերը ընդհանրացնելու ետեւէ է։ Այս ընթացքով, քիչ ատենէն ընդհանուր կանոնի երեւոյթ պիտի առնեն կարգ մը վրիպակներ որոնք Քերականութեան հիմնական օրէնքներու դէմ կ'ըլլան եւ անզգալաբար՝ տարափոխիկ ըլլալ կը սպառնան։ Առէք ո՛ր եւ է թերթ մը, ուշադիր ընթերցումով մը երեւան պիտի գան անսանձ ու աննկատ ուղղագրութիւն մը և նոյն իսկ լեզուի տարրական սկզբունքներու դէմ մեղանչումներ, որոնք՝ այսպէս շատ մը գրիչներու կողմէ կրկնուելուն համար օրինաւոր ու կանոնաւոր համարուելու իրաւ շնորհքն ու արժանիքը չեն կրնար ունենալ։

Անցողակի մը յիշելով, այս վրիպակներէն հետեւեալները առայժմ մատնանշելու պէտք կը զգամ խոնարհաբար։

1. ՈՐ եւ ԶՈՐ յարաբերականներուն սխալ գործածումը հիմայ հասարակաց ըլլալու վրայ է. այսպէս, Կրաւորական բայերուն անխտիր ոգիով մը՝ Սեռի խնդիր կուտան եւ յաճախ կը կրկնեն այնպիսի սխալ մը որ Տարրական Կարգի ուսանողներու անգամ ներելի չէ։ Օրինակներ՝ ի հարկին կրնան ցոյց տրուիլ ամէն թերթէ։ Աննասակ նմոյշ ինծի կ'ուզուի։ 1. Եւ ինք ալ ձեռք կ'առնէ այն նամակը ԶՈՐ իրեն ղրկուած էր։ 2. Յանկարծ ձեռքէն սպրդեցաւ քարը ԶՈՐ ընկերէն հազիւ ճշմարուեցաւ։— 3. Այն անունը ԶՈՐ յաճախ կրկնուած էր այն վայրկեանին իր յիշողութենէն կը վրիպէր։—4. Երբեմն կը յիշեցնէինք այն վրիպակները զորս կը գործուէին անուշադիր գրիչներէ, եւայլն, եւայլն։

2. Ուրիշ յաճախադէպ սխալ մը տեղի կ'ունենայ ՈՐ Շաղկապին գործածութեան առթիւ, ինչպէս կ'երեւայ հետեւեալ օրինակներէն։ 1. Ու փարթամ կեանքի մը յատկանիշները իր վրան այնճան լաւ ագուցուած, բնական, անսեթեւեթ հանդամանք մը ունէին՝ ԶՈՐ հաճոյք էր դիտել, նոյն իսկ անծանօթներու համար։ —2. Դահլիճին անդամները այնչափ համամիտ կը թուէին որոնց կարծիքը վերջ ի վերջոյ ընդհանուրին հաւանութեան արժանացաւ։ — 3. Ցուցարկուները այնչա՛փ տխուր տպաւորութեանց ներքեւ կը գտնուէին որոնց իրենց դէմքին վրայ ակներեւ կը տեսնուէին։ — 4. Անիւները ա՛յնքան արագ կը դառնային զորս նաւուղիղը չէր կրնար զսպել։

Այսպէս նաեւ կը, կ' բայամասնիկին եւ չ, չի, չը ժխտական մակբայներուն համար որոնք անցեալ տարուան ընթացքին մէջ բաւական խօսիլ տուին իրենց վրայ, եւ հոս նորէն այդ հարցը քրքրել աւելորդ կրկնութիւն մը պիտի ըլլար։

Դառնալով վերոյիշեալ երկու նորագոյն պարագաներուն, ներուի մեզի դիտել թէ՝

1. Կրաւորական բայերուն քով երբեք ներելի չէ կիրարկումը Հայցական Սեռի Խնդիրին որ Ներգործական [illegible] է։

2. Իսկ ՈՐ Շաղկապը երբեք չփոթելու է ՈՐ Յարաբերական դերանունին հետ։ Այս վերջինը (հարկ կա՞յ ըսել) միշտ գլխաւոր բայի մը Տէր Բային է, և կը կազմէ միջանկեալ կամ երկրորդական նախադասութիւն մը՝ ունենալով անվրէպ իր յարաբերեալը (antécédant), մինչ ՈՐ շաղկապը՝ սովորաբար իրմէ առաջ ունենալով այնպէս, այնչափ, այնճան, այնպիսի և այլն Մակբայները՝ երբեք չըլլար ո՛չ Տէր Բայի, ո՛չ Սեռի կամ Բնութեան խնդիր, այլ պարզապէս երկու բառեր կամ խօսքեր կը միացնէ՝ իբրեւ կապ ծառայելով անոնց մէջ և այդ Շաղկապներէն անկախաբա՛ր է որ (յայտնի կամ զօրութեամբ) կը դրուի յաջորդ բային Տէր Բային կամ Խնդիրը։ Այսպէս, վերը յիշուած ՈՐ Շաղկապի վրիպանքներուն ուղիղ գործածութիւնն է, քերականօրէն, հետեւեալ ձեւերը. 1... իր վրայ ա՛յնճան լաւ ագուցուած, բնական, անսեթեւեթ հանդամանք մը ունէին ՈՐ հաճոյք էր զանոնք (կամ զայնս) դիտել։ 2. Դահլիճին անդամները այնքա՛ն համամիտ էին ՈՐ իրենց կարծիքը և այլն։— 3. Ցուցարկուները ա՛յնչափ տխուր տպաւորութեանց ներքեւ կը գտնուէին ՈՐ անոնք (այսինքն տպաւորութիւնները) իրենց դէմքին վրայ կը տեսնուէին։— 4. Անիւները ա՛յնքան արագ կը դառնային ՈՐ նաւուղիղը զանոնք չէր կրնար զսպել։

Կը կարծեմ թէ այս վրիպակներուն պատճառը որքան անուշադրութիւն, այնքան ալ (թարգմանութեանց միջոցին) ֆրանսերէն que շաղկապին և que յարաբ. դերանունին նոյնութիւնն է։ Ցայտնի է թէ առաջինը սովորաբար իրմէ առաջ կ'ունենայ tant, si bien, si և այլն բառերը որոնց հետ կը կազմէ Բաղադրեալ Շաղկապներ (Locution conjonctive), ինչպէս վերեւ յիշեցինք հայերէնի համար ալ, իսկ երկրորդը՝ que (Pronom relatif ou Conjonctif) ֆրանսերէնի մէջ պարագային համեմատ, թէ՛ Տէր Բայի է և թէ՛ Սեռի Խնդիր, և կ'ունենայ Անուն կամ Դերանուն յարաբերեալ մը։

Բայց աւելորդ է ծանրանալ այս տարրական դիտողութիւններուն վրայ որոնք նախակրթարանի աշակերտները հետաքրքրելէ զատ կարեւորութիւն չունին, և մեր գրական դասուն ուշիմ նկատողութենէն վրիպելուն համա՛ր է որ կը համարձակիմ յիշեցնել։ Վերջապէս լեզուն ալ իր պատշաճութիւններն ունի որոնց նկատմամբ անփոյթ գտնուելնիս կրնայ առիթ տալ անճշդութիւններու և խանգարումներու, երբ միահամուռ փափագ մը կը զգացուի լեզուի կանոնաւորութեան և միօրինակութեան հետամտելու։ Այս խնդիրներու մասին ուրիշ առթիւ։

Ս.

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Երկրագործութեան մէջ կապոյտ արջասպի օգուտները. — Հացահատիկներու եւ գետնախնձորի արտերը՝ սնկային հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու միջոցները. — Այգեստաններու, ծառաստաններու եւ վարդաստաններու համար [illegible] դեղ մը. — Ծառերու նեցուկները ի՛նչ լուծոյթով հակաճեխելու են որպէս զի դիմացկուն ըլլան. — Ջերմանոցներու պիտանի լուծոյթ մը։

Քառորդ դարէ մը ի վեր կապոյտ արջասպը (sulfate de cuivre, կէօզ թաշը), մեծ կարեւորութիւն ստացաւ երկրագործութեան մէջ. ցորենի, գարիի, վարսակի, եգիպտացորենի և ասոնց նման ուրիշ հացահատիկներու բոյսերը տեսակ տեսակ սնկային հիւանդութեանց (maladies cryptogamiques, էմրազը թիւֆէյլիէ) ենթակայ են։ Այս հիւանդութեանց գլխաւորներն են ածխախտ (charbon, քէօմիւր ըլլէթի), փտախտ (carie, սիւրմէ), ժանգախտ (rouille, եանըգ), և հաճարի բիծ (ergot, չավտար մահմուզը). միւս կողմէն գետնախնձորը, ոսկեխնձորը և որթատունկն ալ ընդհանուր կերպով միլտիու անուամբ ճանչցուած սնկային ախտէ մը կը վարակուին շատ անգամ. պտղատու ծառերն ալ ենթակայ են այս կարգի հիւանդութեանց։

Ասոնց առաջքն առնելու և ի հարկին դարմանելու համար ամէնէն գործնական և արմատական միջոցը կապոյտ արջասպի լուծոյթ գործածելն է. այս նիւթը եթէ քիմիական տեսակէտով քննելու ըլլանք, ծծմբական թթուի (acide sulfurique, զաչ եաղը) և պղինձի օքսիտի միացումէն յառաջ եկած և բիւրեղութեան մէջ աղ (տուզ, միլհ) անուամբ ճանչցուած մարմին մը ըլլալը կը հասկնանք. գոյնով աւելի կամ նուազ կապոյտ է, շատ լաւ կը բիւրեղանայ. Ջուրի մէջ կը լուծուի դիւրութեամբ, մանաւանդ եթէ նախապէս քիչ մը տաք ջուրի մէջ լուծելէ յետոյ վրան պէտք եղած քանակութեամբ պաղ ջուր լեցնենք։ Գինն ալ շատ աժան ըլլալուն (սովորաբար քիլօն 4—5 ղրուշի կը ծախուի Պոլսոյ հրապարակին վրայ), ամէն երկրագործի դիւրամատչելի է։

Այժմ տեսնենք թէ այս նիւթը ինչ եղանակով կը գործածեն գիւղատնտեսական այլ և այլ ճիւղերու մէջ։

Վերը յիշուած արմտեաց արտերը սնկային հիւանդութիւններէ զերծ պահելու համար՝ 100ին 2 համեմատութեամբ կապոյտ արջասպի լուծոյթ կը գործածեն. այսինքն 100 քիլօ ջուրի մէջ 2 քիլօ այս աղէն կը լուծեն։ Իբր սերմնացու գործածուելիք ցորենը, վարսակը կամ եգիպտացորենը ունկաւոր կողովներու մէջ լեցնելով, վերը գրուած կերպով պատրաստուած արջասպի լուծոյթին մէջ կ'ընկղմեն 4—5 վայրկեանի չափ. աւելի երկար ժամանակ տեւելու չէ. հակառակ պարագային մէջ, սերմերուն ծլելու կարողութիւնը մասամբ կը փճանայ, մանաւանդ եթէ գործածուած կապոյտ արջասպը շատ սովորական տեսակէ ըլլալով, ազատ վիճակի մէջ ծծմբական թթու պարունակէ իր մէջ։ Ուշադրութեան առնուելիք ուրիշ կէտ մըն ալ սա է թէ, կապոյտ արջասպի լուծոյթը մետաղէ ամանները կրծելուն համար, տախտակէ շինուած և փայտով շրջանակուած տակառներ գործածելու է. ձիթախիւղի և կամ կարագ-իւղի գործածուած և կէս մէջքէն կտրուած տակառները շատ յարմար են այս գործին համար։

Այս լուծոյթով կատարելապէս թրջուած սերմերը հետզհետէ տափարակ և մաքուր տեղ մը կը պարզեն և լաւ մը տարածելով կը թողուն որ չորնայ. լաւ կ'ըլլայ եթէ վրան կիր փոշի ալ ցանուի։ Սնկային հիւանդութեանց սերմիկները (spore) այդ սերմնացու հատիկներուն վրայ փակած կը գտնուին. կապոյտ արջասպի լուծոյթը կը փճացնէ փոխանցիկ [illegible] չեն կարող ծլիլ և զարգանալ։

Գետնախնձորի մշակութեան յատկացուած մեր շաբաթական նախորդ ասուլիսին մէջ տեսանք որ կապոյտ արջասպի լուծոյթը ընտիր դարման մըն է երբ գետնախնձորի արտերը այդ տունկին յատուկ եղող միլտիուէն վարակուին. այս հիւանդութիւնը ոսկեխնձորի արտերուն մէջ ալ կը պատահի. դարմանը նոյնն է։

Մեր այգեստաններուն մէջ մէկ քանի տարիներէ ի վեր որթատունկի յատուկ եղող միլտիուն ալ երեւան եկած է. դարձեալ կապոյտ արջասպի լուծոյթին դիմելու է, այս աղին վրայ աւելցնելով մաս մըն ալ կիր, որով կ'ունենանք Պորտոյի խառնուրդը, որուն բաղադրութիւնը տուինք անցեալ անգամ։

Երբ այգեստաններու մէջ անգամ մը միլտիու պատահած է, յաջորդ տարին, որթատունկի բարունակները թիզ մը երկննալուն պէս, Պորտոյի խառնուրդը գործածելու է։ Այս գործողութիւնը, շատ անգամ, տարուոյն համեմատ (այսինքն եթէ շատ անձրեւոտ երթայ) 2—3 անգամ կրկնել հարկ է։ Որթատունկի միլտիուն այնքան սարսափելի հիւանդութիւն մըն է որ եթէ առանց դարմանի թողուելու ըլլայ, մէկ քանի օրուան մէջ այգեստանին ամբողջ բերքը կրնայ փճացնել, մանաւանդ եթէ օդերը անձրեւոտ երթալով, չափազանց խոնաւութիւն յառաջ գայ։

Մօնբէլիէի հողագործական Ուսումնարանին բնալուծութեան մեր նախկին ուսուցիչ՝ Պ. Օտտոյի կողմէ միլտիուի դէմ յանձնարարուած երկնային ջուրն ալ (eau céleste, կէօք սույը) բաղկացած է կապոյտ արջասպէ և աւշային կաղ պարունակող ջուրէ (ammoniaque, նիշատըր րուհը), սա համեմատութեամբ.

1 քիլօ կապոյտ արջասպ երեք քիլօ տաք ջուրի մէջ լուծուած.
$1^{1}/_{2}$ քիլօ աւշային կաղի ջուր (Պօմէի ծանրաչափով 22 աստիճան).
1 քիլօ պարզ ջուր.

Պտղատու ծառերն ալ զերծ չեն մնար սնկային հիւանդութիւններէ. տանձենին և խնձորենին յաճախ ենթակայ կ'ըլլան այս կարգի հիւանդութեանց. ասոնց տերեւներուն և պտուղներուն վրայ սեւ սեւ բծեր երեւան կուգան, ինչ որ խայտուց (tavelure պէնէքլէնմէ) կոչուած տարափոխիկ ախտի մը նշաններն են։ Եթէ տարին անձրեւոտ ըլլայ, այս սեւ բծերն ալ աւելի կը շատնան, տերեւներուն մեծագոյն մասը կը թափի, պտուղները չեն մեծնար, կը ճաքճքին որով իրենց արժէքը մեծապէս կը կորսնցնեն։ Այսպիսի պարագաներու մէջ, միակ յանձնարարելի դարմանը դարձեալ Պորտոյի խառնուրդն է զոր կը գործածեն մեծ յաջողութեամբ ձարձատիչ ջրհանի մը միջոցաւ։

Վարդի տունկերն ալ շատ անգամ ենթակայ են տեսակ մը ժանգախտի (rouille, պաս կամ պասրա)։ Եւրոպայի մէջ պարտիզպաններ, դարձեալ կապոյտ արջասպով պատրաստուած բաղադրութիւններ կը գործածեն. ասոնց ամէնէն գործնականն է հետեւեալը։

10 քիլօ ջուրի մէջ 1 քիլօ կապոյտ արջասպ լուծել, միւս կողմէն 5 քիլօ ջուրի մէջ 1 քիլօ չմարած կիր մարեցնել. վերջէն այս երկուքը իրար խառնել երկաթէ ամանի մը մէջ և վրան 1 քիլօ ծծումբի փոշի աւելցնելով երեք քառորդ [illegible]րունակ խառնելու պայմանաւ. այս կերպով 12 քիլոյի չափ կանանչագոյն խառնուրդ մը յառաջ կուգայ. ասոր 1 քիլօն 10 քիլօ ջուրի մէջ խառնելով, հիւանդ վարդենիներուն վրայ կը սրսկեն ձեռքի պարզ ջրհանով և կամ ձարձատիչ ջրհանով։

⁂ Կապոյտ արջասպը ուրիշ օգուտներ ալ ունի պարտիզպաններու և այգեգործներու համար. ծառերու և որթատունկերու համար գործածուած նեցուկները (tuteur, échalas քազըք) եթէ կանխապէս 100ին 1ուկէս 2 համեմատութեամբ կապոյտ արջասպի լուծոյթի մէջ ձգելէ յետոյ գործածենք, անոնք հողին մէջ փտութեան ա՛լ աւելի կը դիմանան, այդ նեցուկները եթէ նոր կտրուած են 8—10 օր արջասպի լուծոյթին մէջ թողուլ բաւական է. հակառակ պարագային՝ առնուազն 15 օր մէջը թողուլ պէտք է. ուռենի պարունակող ծառերու (մայրի, նոճի եւն.) ճիւղերէ պատրաստուած նեցուկները, տարի մը բաց օդի մէջ թողլով այնպէս չորցնելէ յետոյ արջասպի լուծոյթին մէջ ձգելու է, որպէս զի այս լուծոյթով լաւ մը թափանցուին։

Ծառերը՝ նեցուկներուն կապելու համար պէտք եղած իրերը, նոյնպէս պարտէզներու մէջ ջերմանոցներուն վրայ իբր ծածկոց գործածուած փսիաթները և ուրիշ նմանօրինակ առարկաներ, փոխանակ հազիւ 1-2 տարի դիմանալու, արջասպի լուծոյթին շնորհիւ 4-5 տարի ամենայն

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —3—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸԶԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՇԿԱՆԴՈՒԱԾ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Ա.

ԱՂԵՏԱԼԻ ԳԻՇԵՐԸ

Թախուր վիլլաներով եզերուած այդ դարափը բոլորովին ամայի էր։

Երեք մարդիկը ինքնաշարժ կառք հեծան, ընկերակցութեամբ Սօլանժի զոր կառքին մէջ դրին։ Այն մարդը, որ հակադրութիւն մը կը ձեւացնէր միւս երկուքին հետ, կառքին յառաջակողմը նստաւ։ Իր տէրը հրամայեց.

— Ֆօնթէնբլօ... կայարան։

Կառքը սկսաւ յառաջանալ և ամենայն արագութեամբ ընթանալ անտառին ուղղութեամբ։

Անտառ հասնելնուն պէս, կառուղիղը ինքնաբերաբար կեցուց կառքը ու լապտերները վառեց, նորէն ճամբայ ելլելով։

Աղօտ ուղիներուն երկայնքէն և ծառախիտ պուրակներուն մէջէն, խաւարաչին ու լուիկ, կառքը կը սուրար, կատաղի գազանի մը աչքերուն պէս շողարձակ, ինութեան այդ վսեմ անդորրութեան մէջ իր եռին ձգելով լոյսի փայլակնացայտ հետք մը, մարդկային կրքերով աւելի փայլակնացայտ։

Ճամբորդներէն և ո՛չ մէկը խօսեցաւ մինչեւ որ կոմսուհին սթափեցաւ ու հեծծեց, դէմքը կծու հովին ենթակայ ըլլալուն։

— Ո՞ւր կը գտնուիմ, ըսաւ Սօլանժ։

— Կայարանի մը մօտ, ուր Մօնթըրըյի կառախումբը պիտի գտնէք, պատասխանեց ձայն մը, զոր ամուսինինը կը կարծէր Սօլանժ։

Միեւնոյն ձայնը յարեց.

— Այո՛, ճիշդ այն կառախումբն է որով Բարիզէն պիտի մեկնէիք ժամը վեցին։ Արդարեւ հիմա պիտի նստիք այդ կառախումբը։ Ձեր ծնողքին գիւղակը պիտի հասնիք ճաշի ատեն։ Սուտ չէք խօսած ձեր ամուսնոյն և աղջկան առջեւ։ Անհոգիւտ և անիրծ մայր մըն էք։ Մնացեալը նշանակութիւն չունի։

Կոմսուհին ականջ դրաւ այդ խօսքերուն, առանց հեգնական իմաստը ըմբռնելու. այդ կորովի կամքին հանդէպ Սօլանժ այն զգայութիւնը ունեցաւ թէ ճակատագրին մէկ հրամանը կ'ընդունէր։

Ձայնին եւեւէջները մտիկ ըրաւ ուշի ուշով։ Այդ սոսկալի վիճակին մէջ կոմսուհին քիչ մը հանդարտած էր և մտաւորական ճիգ մը կ'ընէր, սա խնդիրը լուծելու համար թէ իր ամուսի՞նն էր խօսողը։

Մինչ վանկերը կը թրթռային, Սօլանժ կը ջանար միտքը բերել նմանօրինակ վանկեր, ատենօք կոմսին կողմէ արտասանուած։ Միթէ ձայնին հնչունութիւնը միեւնո՞յնն էր։ Մարդուն ամէնէն յատկանշական բանը ձայնն է, աչքերէն իսկ աւելի յատկանշական, որոնք հոգիին հայելիները կը նկատուին։

Աչքերը, դէմքէն կղզիացած, անճանաչելի կը դառնան։ Մինչ ձայն մը, նոյն իսկ մթութեան մէջ, հեռաձայնի տախտակին կամ ֆոնոկրաֆի գլանին վրայ, իր տերոջմէն անջատուած, դարձեալ ամէնէն համոզիչ և անմխտելի արտայայտութիւնը կը կազմէ նոյն անձին։

«Եթէ Մաքսիմն է, կը խորհէր Սօլանժ, ձայնը կը կեղծէ, զիս խաբելու համար։ Բայց ինչո՞ւ համար։ Ինչ պատճառաւ ինքզինք չի յայտներ։ Իր որսը, իր առարկան չէ՞մ միթէ։ Օրէնքը իր կողմն է... Աշխարհի մէջ միայն ինք իրաւունք ունէր Բիէրը սպաննելու... Իմ օձիքէս բռնած է գործած յանցանքիս և աղջիկ զաւակ մը ունենալուս համար... Իմ մօտ գտնուող թշուառականը եթէ կը կեղծէ իր ձայնը, ուրեմն ինքը չէ...»

Յանկարծ գաղափար մը այլայլութիւն պատճառեց իրեն, մինչ լսած ձայնին արձագանգները կը բաղդատէր ամուսնոյն ձայնին հետ... Կոմսին ձայնին հետ նմանութիւն մը չէր գտներ ալ եւս։

Երկար ատենէ ի վեր այդ ձայնը հեռաւոր խաղ մը դարձած էր, առանց մօտ գործելու իր հոգիին խորը։

Սրտին անտարբերութիւնը անուշադիր դարձուցած էր ականջը։ Յաճախ Մաքսիմի խօսած միջոցին Սօլանժի միտքը այլուր կը գտնուէր։

«Բան մը չեմ հասկնար», մրմնջեց կոմսուհին մոլորուն շեշտով մը։

Լոյսեր ու տուներ երեւցան, նախ հեռուն, յետոյ աւելի մօտիկ։

Եւ ահա մայթերուն վրայ, շէնքերու հանդարտիկ ճակատներուն երկայնքը և շողարձակ խանութներուն առջեւ մարդիկ կ'երթեւեկէին, որոնց կեանքին մէջ անհելի փոփոխութիւն մը առաջ չէր եկած։

Այդ ընտանի տեսարանը, այդ անցորդները և այդ ամեղ իրականութիւնը, իրենց հակադրութեամբ, բուռն ընդվզում մը առաջ կը բերէին կոմսուհիին մէջ։

Առանց խորհելու ոտքի ելաւ Սօլանժ։ Իր թեւերը ձգտեցան ու բերանը բացուեցաւ, աղաղակելու և օգնութիւն կանչելու համար։ Իր բովանդակ էութիւնը, գերմարդկային տառապանքի մը մատնուած, յուսահատական ճիչի մը փոխուեցաւ.

—Օգնութեա՛ն հասէք... Մարդասպաննե՛ր են... Դիմակնին վար առէ՛ք... Ձերբակալեցէք զանոնք...

Կառքին ձայնը և սրարշաւ գնացքէն առաջ եկած հովը խեղդեցին Սօլանժի աղաղակները։ Եթէ մէկը հասկցած ալ ըլլար այդ խօսքերուն իմաստը, դարձեալ անօգուտ էր, քանի որ կառքը հեռուն կը գտնուէր արդէն։

Կորովի ձեռքեր բռնեցին մանկամարդ կինը։

Կառքին պատուհանը, որ սկզբան բաց ձգուած էր, որպէս զի կոմսուհին սթափի, իսկոյն գոցուեցաւ։

Յետոյ իր ականջին հասան սա բառերը, որոնք կատաղութիւն և սպառնալիք կը յայտնէին.

—Անզգամ... Սիրահարդ մեռած ըլլալուն համար՝ կ'ուզես որ ամօթապարտ կործանի՛ն քուկիններդ։ Այդ բանն ալ ըրէ.. Երկու ընտանիքներ տիղմին մէջ ձգէ։ Ուրեմն ուրի՛շ արիւն ալ պիտի թափի այդ տիղմին մէջ... Եւ այնպիսի արիւն մը որ սիրելի է քեզի։»

«Որովհետեւ իմ սիրահարս մեռա՛ծ է», կրկնեց Սօլանժ, մինչ բուռն դարմանք մը, մեռելական պաղութիւն մը անշարժութեան կը դատապարտէր զինքը։

«Որովհետեւ սիրահարս սպաննուած է եղեր... Ու ես տ'Երքիւանի կոմսուհին եմ... Իմ ծնողքս, Ալինեէ մարքիզն ու մարքիզուհին, այս իրիկուն, ինծի կը սպասեն... Ամուսինս ալ կը յուսայ հիւրեր ընդունիլ... հապա՛ աղջիկս, աղջիկս։»

Անշարժութեան դատապարտուած եւ տեսակ մը ապրանացման ենթակայ, պատկերներու ծփանք մը կը յուզուէր մտքին առջեւ, ինչպէս Լուվէքի ճաշասրահը՝ ուր կը գտնուէին իր երկու ծերուկ ու սիրելի ծնողքները, ջահին պայծառութեան տակ... Նաեւ աչքին առջեւ կուգային պաշտօնական սրահներ, ուր իր ամուսինը, յոխորտ Մաքսիմ, հպարտութիւն կը զգար իր կրած անունին, իր դիւանագիտական գեղեցիկ ասպարէզին, և այն ազդեցութեան վրայ զոր ի գործ կը դնէ անողոք եւ թաքուն նկարագիր մը... Ու կոմսուհիին մտքին առջեւ ամէնէն աւելի կը պատկերանար այն ուսումնասրահը, ուր համբուրած էր իր փոքրիկ Պերանժէն՝ քանի մը ժամ առաջ... Աղջկան կապոյտ աչքերը դէպի իրեն ուղղուած էին։

Ամէն զսպանակ խորտակուեցաւ մանկամարդ կնոջ մէջ։ Զինքը սեղմող ձեռքերը զգացին նեարդներու և ջիղերու թուլցումը, իբր թէ այդ գեղանի էակը լուծուէր իր վշտին մէջ։

Այդ միջոցին ինքնաշարժ կառքը կանգ առաւ։ Երեք հոգի վա՛ր իջան. երկու այր և մէկ կին։ Ինքնապաշտպան ամօթխածութեան բնազդով մը, Սօլանժ, թէեւ նուաղուն, մտքի արթնութիւնը և ճարտարութիւնը ունեցաւ իր գլխուն շուրջը իջեցնելու թանձր քօղը, զոր կը կրէր իր սիրային ժամադրութեան առթիւ։

դիւրութեամբ կրնան դիմանալ։ Նոյն դիտողութիւնը՝ վերը բացատրուած եղանակաւ պատրաստուած նեցուկներուն համար. ասա եւս աւելցնենք թէ այս նեցուկներուն վրայ խմոր ալ չերեւիր, ինչ որ կարեւոր է պարտիզպանին և այգեգործին համար։

∴ Շերամ բոժոժներուն համար ալ օգտակար է կապոյտ արջասպը. շերամատանց մէջ շատ անգամ պատահած փոխանցիկ հիւանդութիւններ (փտախտ, flâcherie, կարծրախտ muscardine) յաջորդ տարին կրկին կրնան երեւան գալ նոյն շերամատանց մէջ, եթէ ասոնք կանխապէս՝ այսինքն շերամի եղանակէն առաջ, հականեխելու հոգ չտանինք։ Իբր հականեխիչ (désinfectant, դաֆի'ի թէաֆֆիւն) գործածուած նիւթերուն մէջ, կապոյտ արջասպը մասնաւոր տեղ մը կը գրաւէ. շերամատանց տախտակամածները և հոն գործածուած բոլոր առարկաները 100ին 5—6 համեմատութեամբ այս քիմիական աղը պարունակող լուծոյթով պէտք է լուալ, մաքրել և շերամատան պատերն ալ արջասպախառն կրով կրպատել (badigeonner, պատանալամագ). վերը յիշուած հիւանդութեանց սերմիկները այս եղանակաւ բոլորովին կ'ոչնչանան։

Կայս. Բարեխնամ Կառավարութիւնը, գիւղատնտեսութեան այլ եւ այլ ճիւղերուն այսքան օգտակար եղող նիւթ մը ամէնուն դիւրամատչելի ընելու համար, ամէն տարի անկէ մեծաքանակ Եւրոպայէն բերել տալով, Երկրագործական Նախարարութեան եւ Հանր. Պարտքի Վարչութեան միջոցաւ, նախապէս տարանք եղած գնով գիւղացւոց կը ծախէ, յաճախ ապառիկի դրութեամբ եւ երբեմն ալ բոլորովին ձրիաբար կը բաժնէ ուզողներուն։

Հողագործ եւ այգեգործ դասուն, նոյնպէս շերամաբոյծներուն այսքան մեծ եւ իրական ծառայութիւն մատուցանող կապոյտ արջասպը, այս անգամ մեր չաբաթական ատեանին առարկայ ընելով, անոնց օգտակար եղած ըլլալու յայտնի գոհունակութեամբ մը կը վերջացնենք սա տողերը։

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ

ՄՈՆՍԻՆԵՕՐ ՄՈՆԴԱՆԵՆԻԻ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հռոմէն հետեւեալը կը հեռագրեն Հավասի.

Մէրրի տէլ Վալ կարտինալը չնորհակալութիւն յայտնեց Աւստրիոյ դեսպանին՝ Բարիզի պապական նուիրակութեան դիւանական գրութեանց վերադարձին նկատմամբ անոր կառավարութեան միջամտութեանը համար։ Կարտինալը նաեւ ծանոյց դեսպանական մարմնոյն թէ Վատիկան չի կրնար խտրութիւն մը ընդունիլ նուիրակութեան գրութեանց և մոնսէնեօռ Մոնդանենիի մասնաւոր թղթակցութեանց միջեւ։ Հետեւաբար Մէրրի տէլ Վալ կարտինալը դիւանագիտական ծանուցագիր մը պիտի ուղղէ տէրութեանց՝ բողոքելով դիւանագիտական բացառիկ կացութեան կրկնակի բռնաբարումին դէմ. Նաեւ պահանջելով տէրութեանց միջամտութիւնը և թօթափելով ամէն պատասխանատուութիւն նորանոր միջադէպերու մասին։

— Ծանուցանեցաւ թէ գրաւեալ գրութիւններուն մէջ այն տեսակ թուղթեր կան որոնք կը հաստատեն մէկ քանի պաշտօնատարներու մասնակցութիւնը մոնսէնեօռ Մոնդանենիի արարքներուն։ Այդ առթիւ յիշուեցաւ նաեւ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարներէն մէկուն անունը՝ Այդ անձն է Պ. լը Մաոշան, որ երկրորդ կարգի լիազօր դեսպանի աստիճան ունի։ Պ. լը Մաոշան Էխօ տը Բարիի թղթակիցներէն մէկուն հետ տեսակցելով ըսաւ թէ Վիեննայի ֆրանսական դեսպանատան մէջ առաջին քարտուղարի և յետոյ խորհրդականի պաշտօն վարած ատեն ճանչցած էր մոնսէնեօռ Մոնդանենին և բարեկամութիւն հաստատած անոր հետ։ Բարիզի մէջ վերստին յարաբերութիւն հաստատած էր անոր հետ, սակայն բան մը չէր կրնար հաղորդել անոր, վասն զի բնաւ եկեղեցական խնդրով չէ զբաղած. Նաեւ թէ իրեն գաղտնիքներ ալ տրուած չէին, որպէս զի կարենար զայնս հաղորդել այդ եկեղեցականին։

— Բըթիթ Ռէփիւպլիք կ'ըսէ թէ մոնսինեօռ Մոնդանենիի բնակարանէն գրաւուած թուղթերը կրնան երկու մասի բաժնուիլ՝ քաղաքական և կղերին ներքին պաշտօնավարութեան վերաբերեալ։ Առաջին մասին պատկանողներուն քննութեամբը բացարձակապէս կը հաստատուին Վատիկանի նպատակները Ֆրանսայի դէմ։ Այդ կերպով հաստատուած է թէ եկեղեցական գոյքերու ցուցակագրութեան պատճառով պատահած միջադէպերը թելադրուած էին Մէրրի տէլ Վալ կարտինալին կողմէ՝ Վատիկանի հրամանով։ Վերոյիշեալ թերթը կը յարէ. — «Այդ առթիւ Վատիկան, արդարեւ, շատ գործունեայ դեր մը կատարեց։ Միջադէպերուն համար ուրախութիւն յայտնելով չբաւականացաւ, այլ նոյն իսկ մինչեւ վերջը թելադրութիւնները չարունակեց։ Երեսփոխանական ընտրութեանց պահուն մոնսէնեօռ Մոնդանենի բացարձակապէս գործեց՝ իբրեւ ներկայացուցիչ Վատիկանի. միջամտեց քաղաքական զանազան կուսակցութեանց միջեւ։ Գրութեանց երկրորդ մասը ցոյց կու տայ ստորադաս կղերին չահագործումը բարձրաստիճան կղերին կողմէ։ Շատ մը թուղթեր կը հաստատեն Վատիկանի քաղաքականութիւնը ֆրանսական եկեղեցիին հանդէպ՝ այսինքն խորտակել անոր մէջ առաջ գալիք ամէն տեսակ լայնախոհ հակումներ։ Ֆրանսացի մէկ քանի արքեպիսկոպոսներ և նոյն իսկ Բարիզի արքեպիսկոպոսը կասկածելի նկատուեցան, պէտք եղածին չափ անդրալեռնական չըլլալնուն համար։»

—Լիպր Բառոլ կ'ըսէ թէ Բարիզի պապական նուիրակութեան դիւանական թուղթերը տակաւին Աւստրիոյ դեսպանատունը կը մնան, Հռոմէն գալիք հրամաններու սպասելով։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Աւստրիոյ դեսպանը հիմա կը պահանջէ նուիրակութեան պաշտօնարանին մէջ գտնուած բոլոր գրութիւնները, բռնելով որ գրաւումը հակառակ է դիւանագիտական սովորութեանց, թէ Ֆրանսայի Դահլիճը կը պարտի գոհացում տալ դեսպանական մարմնոյն և թէ ամբողջակի վերադարձը միայն կրնայ փակել միջադէպը։ Բանակցութիւնները կը չարունակուին։ Լիպր Բառոլ կ'ըսէ թէ մեծ տէրութեանց բոլոր ներկայացուցիչները այժմ կուսակից Աւստրիոյ դեսպանին։

—Պիոս Ժ. հրամայեց որ ֆրանսացի կաթոլիկները այլեւս չմասնակցին Ս. Պետրոսի լումային, վասն զի ներկայ պարագաները կը պահանջեն որ ֆրանսացի կաթոլիկները իրենց նպաստները վերապահեն իրենց կղերականներուն։

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Պ. ՏԸ ՄԱՐԹԷՆՍ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ

Իտալական թերթ մը չաբաթ օրը ծանոյց թէ Պ. տը Մարթէնս կը ջանայ կարգ մը կէտերու մասին նախնական համաձայնութեան մը հիմերը դնել, բայց թէ այս օրերս Հռոմի մէջ ունեցած տեսակցութեանց պահուն որ և է խնդիր հիմնովին ճշդուած չէ։ Այժմէն [illegible] Դեսպանախորհուրդին մէջ ներկայացուցիչ ունեցող տէրութիւնները պիտի ընդունին Ռուսիոյ կողմէ պատրաստուած օրակարգը, ուր բնաւ նշանակուած չէ սպառազինութեանց սահմանափակումը։ Պ. Տը Մարթէնս ըսեր է դիւանագէտի մը թէ Ռուսիա կրնայ շուտափոյթ ընդունիլ սահմանափակման սկզբունքը, սակայն Ճափոնի հետ ունեցած պատերազմէն անմիջապէս ետքը, չի կրնար ատոր նախաձեռնութիւնը ունենալ, վասն զի կասկածներ պիտի յարուցանէ թէ զուտ մարդասիրական զգացումներու չէ որ կը համակերպի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թան հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Պէրլինի իր թղթակցէն.

Թէեւ Ռայխսթագը չաբաթ օրը երկու նիստ պիտի ունենար, սակայն չի յուսացուիր որ պիւտճէին առաջին ընթերցումը աւարտի, եթէ ատենաբաններու բազմութիւնը չնուազի։ Երկուշաբթի օրուընէ ի վեր իւրաքանչիւր կուսակցութեան կողմէ երեք և նոյն իսկ չորս հատ երեսփոխաններ խօսեցան, կրկնելով ընտրական գործը, և պատմութեանց ու անձնական վէճերու մէջ խեղդելին այն նկատումները որոնց ընդլայնումը կրնար չահեկան ըլլալ։ Վիճաբանութիւններու մասին, սակայն, դիտողութիւն մը կարելի է ընել՝ այն է թէ պահպանողական երեսփոխան Պ. Կամբ, որ մինչեւ մէկ ատրիճան անկեղծօրէն դուշակած էր կայզրին և պահպանողականներուն հաշտութիւնը, քննադատուեցաւ իր պաշտօնակիցներէն մէկ քանիին կողմէ։ Հայտէպրանտ իշխանը, մանաւանդ, պնդեց թէ նոր ուղղութեան մը և երկրասիրական ջանքերու պէտք կայ ազատական կուսակցութեան համաձայնութիւնը պահպանելու համար։

—Կը ծանուցուի թէ կրօնից բրուսիական նախարար Պ. ֆոն Շթութ պաշտօնէ պիտի քաշուի Բրուսիոյ Խորհրդարանին առաջին նստաշրջանէն ետքը։ Այդ պաշտօնէ քաշուելուն պատճառ ցոյց կը տրուի Պ. ֆոն Շթութի ծերութիւնը, սակայն բուն իսկ չարժառիթը խիստ պահպանողական ըլլալն է, որով կ'ուզուի գոհացում մը տալ հակառակ կուսակցութեան։

—Սխալ է այն լուրը թէ գանձային նախարար Պ. ֆոն Շթենկել պիտի հրաժարի։

—Միւլհաուզէն-Լանկէնսալցայի մէջ Ռայխսթագին համար կատարուած ընտրութիւններէն պահպանողականները չահեցան՝ կեդրոնին աջակցութեամբ։ Ընդհանուր ընտրութիւններուն ատեն այդ շրջանակը տէմոքրատ մը ընտրած էր, որ երկու անգամ ընտրուելով, հակառակ կուսակցութեան կողմը յարեցաւ։

—Գերմանիոյ ազգային-ազատական կուսակցութեան հաստատման քառասուներորդ տարեդարձին առթիւ նախարարապետ ֆոն Պիւլով իշխանը սա հեռագիրը ուղղեց անոր պետին՝ Պ. Պասէրմանի.

«Ձեր կուսակցութիւնը հիմա կրնայ, պայծառ մթնոլորտի մը մէջ, ակնարկ մը նետել իր՝ այնքան պատուաւոր անցեալին վրայ։ Իցիւ թէ ազգային պարտականութեանց մէջ ալ գերակշիռ մաս մը ունենար՝ երկրին ամենամեծ օգուտին համար։ Գերմանական ողջոյնով մը կը բարեւեմ։»

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. ՈՒԻՆՍԹԸՆ ՉԸՐՉԻԼԻ ՃԱՌԸ

Պ. Ուինսթըն Չըրչիլ, ուրբաթ իրիկուն Օքսֆորտի մէջ արտասանած ճառով մը, խօսեցաւ Թրանսվալի մէջ չինական խնդրոյն վրայ. ըսաւ թէ առանց Հարաւային Ափրիկէի տեղացիներուն աջակցութեանը կարելի չէ հանքերու գործաւորական դրութիւնը ջնջել։ Բանախօսը յարեց թէ այդ պատճառով ուրախութեամբ տեսած էր Թրանսվալի նոր ժողովին կազմութիւնը, վասն զի պիտի կրնայ վերջնականապէս վճռել չինական գործաւորներու դրութիւնը, որ ատենական կերպով հաստատուած է երկրին մէջ։ Յոյս յայտնեց թէ Թրանսվալի մէջ ալ համամիտ պիտի գտնուին Անգլիոյ մէջ այդ մասին յայտնուած կարծիքին։ Պ. Ուինսթըն Չըրչիլ յարեց թէ նախարարութիւնը պիտի գործադրէ իր խոստումները, բայց ատոր համար ալ ժամանակի պէտք կայ։ Ատենաբանը ձեռք առաւ բանակին ու նաւատորմին համար նախատեսուած վարկերու զեղչման խնդիրը, որ, ըսաւ, բաւականին նպաստած է երկրին ելմտական կացութեանը, առանց նուազեցնելու անոր պաշտպանողական ոյժը։ Պ. Ուինսթըն Չըրչիլ, ընկերային խնդիրներու մասին [illegible] ընկերվարական չէ, սակայն այնպէս կը նկատէ թէ շատ բան կայ ընելիք աղքատ դասակարգին վիճակը բարւոքելու համար։

ԱԼՃԷԶԻՐԱՍԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԱՐՁԱԳԱՆՔ ՄԸ

Թայմզ կը հրատարակէ ամփոփումը Պ. Ժօրժ Վիլլիէի մէկ յօդուածին որ երեւցաւ Ռըվիւ տէ Տէօ-Մոնտի մէջ։ Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ Ալճէզիրասի դեսպանախորհուրդին գումարման միջոցին Պ. Բուզվէլթ և Պ. Վիթէ միջամտեր են Գերմանիոյ մօտ, որպէսզի հաշտարար ընթացքի մը հետեւի։ Գերմանիա պատասխանեց, մերժելով և Ֆրանսայի դէմ խիստ յարձակումներ ընելով։ Ֆրանսա իր քուէները փութացուց Պանքայի և ոստիկանութեան խնդիրներուն համար, որոնք Մարոքի մէջ Գերմանիան մեկուսացեալ ցոյց տուին Աւստրիոյ հետ։ Ատոր վրայ Աւստրիոյ պատուիրակը ծրագիր մը ներկայացուց, ըսելով որ իրմէ բխած է, սակայն իրականին մէջ Գերմանիոյ հաւանութեանը ենթարկուած և անոր կողմէ թեթեւ սրբագրութիւններ կրած էր։ Պ. Վիթէ անուղղակի կերպով Գերմանիայէն իմացաւ որ համաձայնութիւնը ապահովուած էր, եթէ Ֆրանսա հաւանէր որ ֆրանսական ու սպանիական [illegible] քննութեան ենթարկուէին և Ֆրանսա ետ կենայ պանքայէն հինգ բաժին պահանջելէ։ Մանաքոյի իշխանն ալ համանման զեկոյց մը ըրաւ Պ. Ռուվիէի։ Ֆրանսայի դիրքը բարւոքած կ'երեւար։ Մարտ 10ին Պ. ֆոն Ռատոլին կը յայտարարէ թէ համաձայնութիւնը մօտ է, սակայն հետեւեալ օրը նորէն անհաշտ ընթացք մը ունեցաւ՝ քննութեան և Բազայլանքայի ոստիկանութիւնը Զուիցերիոյ յանձնելու մասին, ըսելով իր պաշտօնակիցներուն թէ իր ստացած հրահանգները անդառնալի էին։ Այդ ընթացքը կը զուգադիպէր Պ. Ռուվիէի նախարարութեան հրաժարելուն։ Գերմանիա կը յուսար ազդեցութիւն մը բանեցնել Պ. Ռուվիէի յաջորդին վրայ։ Պերլինէն առնուած հրամաններու համաձայն, գերման դեսպանները կը ջանային համոզել զանազան տէրութիւններ թէ Գերմանիա մեծամասնութիւն ունի Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին մէջ։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ պատասխանեց թէ անկարելի է։ Միեւնոյն ատեն Գերմանիա Պ. Բուզվէլթի ու Պ. Վիթէի միջամտութիւնը կը խնդրէր՝ Ֆրանսան հաւանեցնելու աւստրիական ծրագրին, ըսելով նոյն իսկ թէ Ռուսիա ու Սպանիա լքած են Ֆրանսան։ Պ. Բուզվէլթ մերժեց, ըսելով որ Ֆրանսա մեծ զիջողութիւններ ըրած է և յորդորեց Գերմանիան ետ կենալ Բազայլանքայի մասին իր պահանջումներէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

Բարիզի ընկերաբանական բարձրագոյն ուսուցման վարժարանին օրագրողներու ճիւղին մէջ, անցեալ օր չահեկան հրապարակախօսութիւն մը կատարեց Պ. Ֆրանսիս Ուօրինկթըն Տէվիսըն, ընդհանուր թղթակից ամերիկեան հեռագրական մէկ քանի գործակալութեանց։ Նիւթն էր «Ամերիկեան լրագրութիւնը»։ Բանախօսը ըսաւ թէ Ամերիկայի քննադատուած լրագիրները փոքրաթիւ են, այլ կան մեծ ու լաւ կազմուած և լուրջ լրագիրներ, որոնք բուն իսկ ամերիկեան մամուլը կը ներկայացնեն և պատիւ կը բերեն անոր։ Ատենաբանը յարեց թէ վերջին տարիներու մէջ երեք մեծ հակումներ ունեցան ամերիկեան լրագիրները. առաջինը՝ գրեթէ բոլորովին թող չտալ որ թղթակիցը կամ խմբագիրը իր անձնական կարծիքը յայտնէ, վասն զի ընթերցողը լուր առնել կ'ուզէ և ոչ թէ քարոզ մտիկ ընել, հետեւաբար կատարեալ ու չահեկան տեղեկութիւններու միայն փափաքող է։ Երկրորդ հակումն է հեռագրական գործակալութեան զարգացումը, որ կ'ընդհանրանայ և օտար երկիրներու մէջ թղթակիցներ կը յաջորդէ և միայն մեծ լրագիրներու կողմէ կը գործածուի։ Այդ կերպով հեռագրական գործակալութիւնը մեծ կարեւորութիւն մը կը ստանայ Ամերիկայի մէջ։ Երրորդ հակումը այն պարագան է որով իրիկուան հրատարակուող լրագիրները մեծ յարգ կը ստանան, ի վնաս առաւօտեան լրագիրներու, որոնք տակաւին մէկ քանի տարի առաջ առաջին տեղը կը գրաւէին։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

Էքլէռ, Մարոքի ոստիկանութեան մա[illegible]թեան վրայ գրելով, կ'ըսէ թէ Մարոքի սահմանագլուխին և ծովեզերքներուն վըրայ վերջնականապէս հաստատուած հանգամանք մը առած են Սպանիոյ և Ֆրանսայի դիրքերը։ Ութ նաւահանգիստներէն իւրաքանչիւրին մէջ ոստիկանական երեք տարբեր խումբեր պիտի գտնուին, այսինքն՝ նաւահանգիստին, քաղաքին և քաղաքին չուրջը։ Առաջին երկու խումբերուն վերին հրամանատարութիւնը մէկ սպայի, երրորդ խումբինը ուրիշ սպայի մը պիտի յանձնուի։ Ի հարկին ծովային ոստիկանութիւն մը եւս պիտի հաստատուի, պէտք եղած նաւերը ունենալով իր տրամադրութեան տակ։ Եթէ որ և է նաւահանգստի մէջ ֆրանքօ-սպանիական հաւաքական միջամտութեան մը պէտք ըլլայ, այդ ալ պիտի գործադրուի Թանճէրի մէջ դեկտեմբերին գումարուած Դեսպանախորհուրդին որոշմանց համաձայն։

—Մարոքի Էմիրը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, հաւանութիւն տուած ըլլալով գնդապետ Միւլլէրի ընտրուելուն՝ իբրեւ Մարոքի ոստիկանութեան ընդհանուր քննիչ, այդ գնդապետը մօտերս իր հետեւորդ սպային հետ ճամբայ ելլելով Զուիցերիայէ, մարտ 10ին Թանճէր պիտի հասնի։

ՀՍԿԱՅ ՇՈԳԵՆԱՒ ՄԸ

Տէյլի Էքսբրէս կ'ըսէ թէ Համպուրկ-Ամերիքա Ընկերութիւնը Պէլֆասթի նաւագործարանի մը յանձնարարեր է մինչեւ հիմա շինուածներէն աւելի խոշոր անդրատլանտեան շոգենաւ մը։ Անունը պիտի ըլլայ Ճորճ-Ուաշինկթըն, որ շատ չքեղօրէն պիտի կահաւորուի։ Շոգենաւին մէջ ձուկի մեծ աւազան մը պիտի գտնուի։

ԲԱՄԲԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

1906/07 եղանակը, որ 1906 սեպտ. 1ին սկսաւ, մեծ անակնկալներ ունեցաւ իր մէջ։ Սեպտ.ի սկիզբը Լիվըրբուլի բամբակի հրապարակի գինը, Ամերիկայի հունձքին գոհացուցիչ վիճակին պատճառաւ, 4.80 բէնսի իջաւ։ Սակայն հոկտեմբերի առաջին չաբաթներուն մէջ բամբակ հասցնող երկիրներէն մթնոլորտային աղէտներու լուրեր հասնելով, Լիվըրբուլի հրապարակին վրայ բամբակի գինը 6.20 բէնսի բարձրացաւ. բայց վերջէն իմացուելով թէ մթնոլորտային այդ աղէտները բամբակին քանակէն աւելի որակին վնասած են, գինն ալ 5.50ի ինկաւ, և նոյեմբերի կէսէն ի վեր գրեթէ անփոփոխ ըսուելու չափ փոփոխութիւն մը ունեցած են միայն։ Ամերիկայի այս տարուան բամբակի հունձքը 13ուկէս միլիոն հակ կը գուշակուի, այսինքն անցեալ տարուընէ երկու միլիոն հակ աւելի։ Բայց հակառակ այս առատութեան, բամբակի գինը նոյնչափ բարձր է որչափ էր անցեալ տարի այս ատեն։ Նշանակելի է նաեւ որ Լիվըրբուլի սակարանին գիններն այս տարի աւելի ամուր են ամերիկեան հրապարակի գիններէն, մինչ անցեալ տարի ամերիկայի մէջ էր որ գիներն սկսան բարձրանալ և Լիվըրբուլի հրապարակն ալ յաճախ, բաւական ատեն ետքը հետեւեցաւ անոր։ Ատոր պատճառն ալ սա է թէ Ամերիկայի մէջ անկնկալուած առատ հունձքը և պատահած մեծաքանակ մթերքը կը դժուարացնեն գիներու չահագիտական բարձրացումները, մինչ Լիվըրբուլի հրապարակը իր գիներն ամուր կը բռնէ՝ Անգլիոյ և ցամաքային Եւրոպայի մանածագործներուն հետ ունեցած բազմաթիւ գործառնութիւններուն և բամբակի մեծաքանակ խնդրանքներու պատճառաւ։ Կացութեան համար զարմանալի է այն մեծ հետաքրքրութիւնը որ այժմ կայ յառաջիկայ տարուան բամբակին համար։ Մանածարաններուն մեծ մասը 1908 տարւոյն համար մեծաքանակ յանձնառութիւններ կնքած և հետագայ պայմանաժամերով բամբակ ծախու առած է։ Այս գնումները հետեւանքն է որ նոր հունձքին բամբակը աւելի բարձր գինով նշանակուած է քան մօտաւոր պայմանաժամերը, մինչդեռ անցեալ տարիներու մէջ նոր հունձքի բամբակը սովորաբար հին հունձքէն աւելի վար գինով կը նշանակուէր։ Յառաջիկայ հունձքին համար այսպիսի վիճակ մը չի կարծուիր այս տարի։ Բամբակի յառաջիկայ հունձքը գնահատելու մասին բնականաբար անկարելի է այժմէն որոշակի հաշիւ մը ցուցնել։ Հաւանական կրնայ համարուիլ սակայն թէ հունձքերուն առատութեան հակառակ, բամբակի գինին այս բարձրութիւնը անխախտ մնալով թելադրութիւն մ'ըլլայ [illegible] ունենալուն, այնպէս որ օդերուն աղէկ երթալովը հունձքը գէթ այս տարուան պէս առատ ըլլայ։ Բայց երբ ընդհակառակն յառաջիկայ տարի բամբակին գինը վար չիջնէ, այն ատեն ըսել կ'ըլլայ թէ սպառնալիքին բարձր գիներով յաճախորդ կայ, ինչպէս այս տարուան գիներուն բարձրացումը մանածագործներուն մեծաքանակ ապրանք գնելն է գոհացուցիչ գիներով։

Եգիպտական բամբակին գիներուն համար ալ միեւնոյն պատճառներն զգալի են գրեթէ։ Եգիպտական բամբակին այս տարի աւելի սուղ է անցեալ տարուան՝ այսինքն 1906 փետր.ի գինէն. մինչ այս տարուան հունձքը մէկ միլիոն կենդինար աւելի է անցեալ տարուընէն։ Մանաւանդ գինն ալ թէ՛ Անգլիոյ ու թէ ցամաքային Եւրոպայի մէջ բամբակի գինէն շատ աւելի բարձր է։

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԸ

Տիկին Թօուի բերացը.—Բժշկական վկայութիւն

Արեւելքի վերջին երկու թիւերով չխօսեցանք այս դատին վրայ, — ո՛չ միայն տեղ տալու համար օրուան կարեւորագոյն լուրերու և մանաւանդ մեր նոր թերթօնին՝ որ ա՛յնքա՛ն հետաքրքրութեամբ կը կարդացուի իր առաջին թիւերէն իսկ, — այլ որովհետեւ եւրոպական սուրհանդակին բերած հեռագրական տեղեկութիւնները կը սահմանափակուէին Տիկին Թօուի յայտարարութեանց վերջին մանրամասնութեանց մէջ, որոնք մեծ չահեկանութիւն մը չպիտի ընծայէին մեր ընթերցողներուն, զորս կը հետեւեցնենք այս եղեռնական-սիրային դատին ընդհանուր գիծերուն։ Ըսենք միայն թէ, ամբաստանեալ միլիոնատէրին կինը, մինչեւ իսկ յանձն առնելով իր ամուսնութենէն առաջ կեանքին աղքատութեան օրերուն վրայ ստուեր ածող յայտնութիւններ ընել հրապարակաւ, այնքա՛ն արիաբար ու վեհանձնաբար պաշտպանեց իր ամուսինը, իր բոլոր վկայութեանց մէջ, — որոնք Մր. Ճէրոմի դէմ կը դառնային, — որ Նիւ-Եորքի մէջ, և ամերիկեան մամուլին մէջ համակրական հոսանք մը գոյացաւ իրեն ի նպաստ։ Մարտ 28ի (Ն. Տ.) իրիկունը, Մր. Թօու իր փաստաբաններէն մէկուն միջոցաւ յայտարարութիւն մը հաղորդեց Նիւ-Եորքի թերթերուն, որով բարեբաղդ կը հաչակէր ինքզինքը որ իր կինը յաղթական ելաւ այն դժուարին փորձէն որուն ենթարկուած էր ընդհ. դատախազ Մր. Ճէրոմի կողմէ, այս վերջնոյն մանուածապատ ու երկարատեւ հարցաքննութիւններովը՝ դատարանին առջեւ։ Միւս կողմէ, Մ. Նահանգաց առեւտրական ուղեւորները, ի նշան իրենց հիացման հանդէպ Տիկին Թօուի՝ որ այնքան արիաբար պաշտպանած էր իր ամուսինը իր վկայութեանց միջոցին՝ որոշեր են մարդ գլուխ մէյ-մէկ բէնի նուիրելով, մետալ մը պատրաստել ու նուիրել միլիոնատէրին կնոջ։ Այս նպատակաւ, Մ. Նահանգներու բոլոր մեծ օթէլներուն մէջ գանձանակներ պիտի դրուին։

Մարտ 1ի նիստին մէջ չարունակուեցաւ ամբաստանեալին անձնական բժիշկ Տօքթ. Իվընսի հարցափորձը որ սկսած էր առջի իրիկունը։ Ընդհ. դատախազ Մր. Ճէրոմ աչխատեցաւ այնպիսի ընթացք մը տալ բժշկին վկայութիւններուն, որ բացորոշապէս հաստատէ ու ճչդէ Մր. Թօուի մտային խանգարման նշաններուն տարիքը, տեւական կամ պատահական հանգամանքը ունենալը եւայլն։ Տօքթ. Իվընս անվայլայ կերպով պատասխանեց, մասնագիտական բացատրութիւններ տալով՝ իբր յիմարագէտ, և թէեւ ուզեց, մինչեւ իսկ, Վիքթօր Հիւկոյի մէկ նշանաւոր վէպէն գլուխ մը կարդալ ի հաստատութիւն իր ըսածին, բայց Մր. Ճէրոմ չթոյլատրեց։

Այս նիստին սկիզբը, առաւօտուն, ամբաստանեալը՝ Մր. Թօու՝ չափազանց յոգնած և նեղսրտած կ'երեւար առջի օրը, իր մտային խանգարման ու ջղագրգռութեան վերաբերեալ անվերջ հարցափորձերէն, ուստի արտօնութիւն ստացաւ երթալ մօտակայ սրահի մէջ քիչ մը կազդուրուելու։ Քանի մը վայրկեանէն վերադարձաւ ու նստարանին վրայ նստաւ վերստին, ըսելով «Ա՛լ ձանձրացայ»։

Յաջորդական մանրամասնութիւններ վաղուան թերթերնիս։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԱՅԻՆ ՑՈՐԵԿՈՅԹ

Matinée Bouffe

Այս կիրակի ցերեկ, ժամը 3ին, Բերա Վարիէթէ Թատրոնին մէջ, Մանակեան Թատրոնախումբին կողմէ ի պատիւ երիտասարդ գօմիք Երուանդ Էֆ. Թօլայեանի, պիտի ներկայացուի առաջին անգամ ըլլալով Կ. Պոլսոյ մէջ չափազանց ծիծաղաչարժ ու քրքջալից զաւեշտ մը

ՊՈՒԱԺՕԼԻԻՆ ԶՈՅԳ ՄԸ ՀԱՐՍՆԻՔՆԵՐԸ

Վօտվիլ 3 վարագոյր, Պ. Ալֆրէտ Տիւրիէ

Պ. Թօլայեան պիտի ներկայացնէ Պուաժօլիի դերը

Ա. վարագոյր. — Անպատեհութիւնը որ կրնայ ծագիլ երբ մարդ իրը չեղած անկողնի մը մէջ պառկի։

Բ. վարագոյր. — Ուր Պ. Պուաժօլի երկու անգամ կը նշանուի զոյգ մը նշանածներու հետ, և չի գիտեր թէ ինտո՛ր մէջէն ելլէ։

Գ. վարագոյր. — Թաղապետութեան սրահը ուր այս երկու հարսնիքները պիտի կատարուին. Պուաժօլիին հոգին բերանը կու գայ։ Վերջապէս ամէն բան կը լուսաբանուի, ապա թէ ոչ խաղը չպիտի լմննար արդէն։

Այս ներկայացումը պիտի սկսի մէկ վարագուրով կատակախաղով մը՝ Էրիկը եւ կնիկը։

Տոմսակները սկսած են արդէն ծախուիլ թատրոնին գիշէն. փութացէ՛ք ժամ առաջ գնել։

Մնաց որ, կայարանին մէջ ո՛չ ոք ուշադրութիւն դարձուց անոնց։ Գրեթէ ամայի էր կայարանը։

Բարաւիին մէկ մութ անկիւնը սպասեցին Մօնթըրօ գացող առաջին կառախումբին Բարիզէն հասնելուն, որ չուշացաւ ալ։

Այն նրբահասակ մարդը, որ «պէտք է դաշոյնը քաշել վէրքին մէջէն» ըսած էր, վակոններուն երկայնքը յառաջացաւ, պարապ «քոնբարթիման» մը գտնելու համար։ Կիներու յատուկ վակոնը պարապ էր բարեբախտաբար։

Երկու հոգի, օժտուած առոյգ ուժով, փութկոտութեամբ և կնահաճութեամբ վեր կը հանէին վայելչագեղ կին մը։ Այդ տեսարանին ներկայ եղող մը թերեւս զարմանքով դիտած էր որ այդքան փափուկ հոգածութիւններէ յետոյ առանձին ձգած էին այդ կինը, առանց գլխարկին հանելու, որ լաւ մը հաստատուած էր գլուխին վրայ։

Յետոյ այդ մարդիկը կառք դարձան, ստուգելէ յետոյ թէ կառախումբը ճամբայ ելած էր։

Ինքնաչարժ կառքն ալ սկսաւ սրարշաւ ընթանալ։

Վակոնի մը անկիւնը կծկտած, աչքերը ընդլայնած ու սեւեռուն, մազերը գալարած, կոմսուհին կը փորձէր տեսնել աչքին առջեւ պատկերացած ճակատագրին բովանդակ արհաւիրքը։

* * *

Բ.

ԽԵԼԱՑՆՈՐ ԿԻՆԸ

Սոլանժ դեռ չարժում մը չէր ըրած, երբ «Մօնթըրօ» անունը, կառախումբի պաշտօնեաներուն կողմէ արտասանուած, յուզում պատճառեց իրեն, մտերմական անուն մը ըլլալուն համար։

Իր վակոնին դուռը բացուեցաւ յանկարծ։ Նոր ճամբորդներ կու գային։ Սոլանժ երբ իր աչքեւ տեսաւ այդ մարդիկը, առանց գիտակցութեան վար իջաւ։

Երբ քարափին վրայ գտաւ ինքզինքը, և վերահասու եղաւ թէ իր մեքենական չարժումներով կեանքի հոսանքին մէջ ինկած էր նորէն, այն ատեն անհրաժեշտ նկատեց իր կեանքը չարունակել այնպէս որպէս թէ բան մը վրդովուած չըլլար իր վայելչագեղ ու երջանիկ կնոջ կեանքը, ամէնուն նախանձը գրգռելու աստիճան։

Այդ բանը այնքան անկարելի ու անհանդուրժելի թուեցաւ իրեն որ ուզեց կառախումբին վրայ խոյանալ, անիւներուն տակը նետելու համար ինքզինքը, վայրաչարժը ճամբայ ելլելուն պէս։

— Ներեցէք, տիկին, ըսաւ յարգալից ձայն մը։

Տառապանքէն անզգայացած, տարտամ նայուածք մը ձգելով իր հետ խօսողին վրայ, ճանչցաւ որ իր մօրը ծառան էր ան։

— Կառքը կը սպասէ հոս, յարեց ծառան։

— Ա՜հ, հառաչեց Սոլանժ։

Ու յուսահատ չարժում մը ընելով, ճակատը խոնարհած անդիմադրելի լուծի մը ներքեւ, դէպի ներսերը յառաջացաւ, ուրկէ կը յառաջանար ճամբորդներու բազմութիւնը։

Դուրսը, կառապանին հանդիպեցաւ, որ կառքին քով կեցած, ձիերէն մէկուն սրունքը կը չօչափէր մեծ հոգածութեամբ, կոմսուհիին ուշադրութիւնը գրաւելու համար։

Չտեսնել կը ձեւացնէր Սոլանժը, և երբ անոր մօտ գտաւ ինքզինքը, ուռուցիկ խօսքերով ներողութիւն խնդրեց։

Հին ծառայ մըն էր, որ Սոլանժի սորվեցուցած էր մանրաձի վարելու եղանակը։

Սոլանժ իր սովորական բարութեամբ չնորհաւորեց հին ծառային ու ձիուն։

— Ինչ կայ, խեղճ Ժօզէֆս։

— Ինչ կայ մի, կրկնեց ծառան, գըլուխը ցնցելով և առանց ուշադրութիւն դարձնելու մանկամարդ կոմսուհիին արտակարգ երեւոյթին և խորունկ ձայնին։ Սիրտէն ալ ինծի պէս կը ծերանայ։ Տարիքի բերում է։ Լաւ կ'ընեն՝ եթէ մեր տեղ ուրիշներ դնեն։

Ժօզէֆի այդ խօսքը դպաւ Սոլանժի բզքուած սրտին, որուն ծուէնները բնազդով կը թրթռային համեստ մարդուն վշտին հանդէպ։

— Ժօզէֆ, ինչո՞ւ ձեր տեղ ուրիշ մը դնեն։ Ո՛չ ոք երբեք չպիտի բաժնուի ձենէ։

— Տեսնե՛նք, ըսաւ կառապանը, որ սանձերը ձեռք առնելով իր տեղը բարձրացաւ դանդաղօրէն։

Քիչ յետոյ յարեց.

—Չորցած տերեւ հաւաքելու համար չէ որ ինքնաչարժ կառքի դաս կուտան Ժերվէի։

Այդ խօսքը արթնցուց կոմսուհիին վիշտը. կարծես ջիղերը դպած ըլլային հրաշէկ բանի մը։

Սոլանժ կառքին մէջ կծկտեցաւ, որուն դուռը գոցեց կառապանը։

—Ինքնաչա՛րժ կառք... Ժերվէ՛... մրմնջեց կոմսուհին։

Ժերվէ, գէր ու կարճ մարդ մը, բիրտ երեւոյթով, ճաղատ գլուխով, ուրիչներու ծառայելու վիշտը ունէր և միշտ անոր վրայ կ'որոճար։

Լուվէթի դռնապանն էր ան։

Պ. տ'Ալբինէ իր փեսին քովէն առած էր զայն։ Այդ Ժերվէն անձնուէր էր Մաքսիմի։ Բայց անձնուիրութիւն ու մեղսակցութիւն իրարմէ բաւական հեռու բաներ չէին։ Ու կոմսուհին այդ բիրտ մարդուն վրայ խորհած ատեն անոր կարճ հասակին և քիչ մը առաջուան ճաղատ հնոցապանին միջեւ նմանութիւններ կը տեսնէր։

Կայարանէն մինչեւ Լուվէթ՝ անմիջական արդիւնք մը ունեցաւ իր մտքի ճիգը։ Միեւնոյն յուսահատութեան մատնուած չէր ա՛լ եւս։

Սոլանժ ո՛չ թէ ուժ մը և սփոփանք մը ունեցաւ—անկարելի էր այդ բանը—այլ ապրելու և պայքարելու պատճառ մը իր այդ առաջին խարխափումին մէջ դէպի լոյսը և դէպի ի վրէժխնդրութիւնը։

—Պիտի հասկնամ այդ երեք մարդոց ո՛վ ըլլալը և դիմակնին վար պիտի առնեմ, ըսաւ Սոլանժ մտովի։ Ձեռքէս չպիտի ազատին։ Երեքին ալ քաւել պիտի տամ իրենց յանցանքը, թէ՛ ամէնէն ամբարտաւանին և թէ ամէնէն գձուձին... նոյնպէս ամէնէն վատին, անոր որ չէր գործեր, այլ կը դիտէր, հաճոյք կը զգար սոսկալի արարքէն, Բիէրիս սպանութենէն, թերեւս իմ չարչարանքէս ալ... Կարծեմ թէ ատոր ո՛վ ըլլալը հասկցայ... իր օտարականի չեչտով ինքզինքը մատնեց։

Կառքը [illegible] վանդակապատը կ'անցնէր, երբ Սոլանժ կոխեց կառքին մէջ գտնուող [illegible] գնդակին վրայ. Ժօզէֆ կեցուց ձիերը։

Կառքին կանգ առնելը տեսնելուն պէս, կին մը դուրս ելաւ կէս-մը գիւղական տնակէն, որ մուտքին վրայ կը գտնուէր իբր վայելուչ խցիկ մը՝ դռնապանի։ Մանկամարդ ու չնորհալից կին մըն էր, պչրոտ երեւոյթով։

—Բարի իրիկուն, տիկին կոմսուհի։

—Բարի իրիկուն, Ժերվէզ։ Ո՞ւր է ամուսիննիդ։

—Տիկին կոմսուհին պէ՞տք ունի Ժերվէի, հարցուց դռնապանուհին զարմացած։

Դռնապանուհին նայուածք մը ձգեց կառապանին վրայ, որ իր տեղէն վար կը ցատկէր, կարծես ըսել ուզելով թէ կառապանը կրնար սպասաւորին գործը կատարել, եթէ ծառայի պէտք ունէր կոմսուհին։

—Ո՞ւր է ձեր ամուսինը, կրկնեց Սոլանժ։ Եթէ հոս է՝ թո՛ղ գայ. ըսելիք ունիմ։

Կոմսուհիին անձկութիւնը ակներեւ էր։ Չէր կրնար ինքզինքը զսպել և պատրուակ մը գտնել։ Կ'ուզէր տեսնել դռնապանը, ստուգելու համար թէ ան չէր ինքնաչարժ կառքը վարողը։ Ուրիշ բանի համար կ'ուզէր այդ բանը հասկնալ, առանց բացատրութիւն տալու դիմացինին։

—Տիկին կոմսուհի, Ժերվէ հոս չէ։

—Հոս չէ՞ մի... Բայց ո՞ւր է ան։

Դռնապանուհին լուռ մնաց չփոթահար։ Այդ հարցումին մէջ այնպիսի չեչտ մը կար որ դռնապանուհիին պէս [illegible] կին մը բարկացած նկատեց կոմսուհին։ Անչուշտ Սոլանժ կառապան Ժօզէֆի կողմը կը բռնէր, սպասարկութեան մրցումի մը մէջ, որ Ժերվէզի կարծիքով կենսական էր։ Դռնապանուհին կասկածը բոլորովին հաստատուեցաւ, երբ Սոլանժի վրդովուն ձայնը լսեց։

(Շարունակելի)

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Պուքրէշի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Քեամիլ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Մուսուլի նահանգին հեռագրական ու թղթատարական քննիչ կարգուեցաւ Պաղտատի նահանգին կեդրոնական Տնօրէն Ֆէհմի էֆ.։ Էտիրնէի նահանգին հեռագրական ու թղթատարական քննիչ կարգուեցաւ օգնական քննիչ Ասաֆ պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Լիագաթի ոսկի շքանշան՝ Պուքրէշի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Քեամիլ պէյի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Գըրգքիլիսէի 39րդ կիսաբաժնին հրամանատար վախճանեալ միրլիվա Զաիդ փաշայի ընտանիքը անօգ մնացած է, բարեհաճեցաւ հրամայել որ Կ. Պոլիս գալու համար հարկ եղած ծախքը տրուի. Նաեւ իբրեւ Կայս. շնորհ չորս հազար ղրուշ ալ վճարուի։

ԶԱԻԴ ՓԱՇԱ.— Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Կայս. ապաստաններու Տնօրէն առաջին ֆէրիգ Զաիդ փաշա հիւանդ է, բարեհաճեցաւ միւսահիպ Նասիր աղան ղրկելով անոր ապաքինումը, ողջախոյթիւնը հարցնել տալ։

ԻՆՆԻՒԲՐԻ նոր կուսակալ Րէշիտ պէյ Կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և երէկ առտու Անատոլըի երկաթուղիով իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԳՈՆԻԱՅԻ նոր կուսակալ Ճէվատ պէյ, երէկ, նահանգին կեդրոնը ժամանելով ընդունուեցաւ տեղւոյն պաշտօնատարներուն կողմէ և իր պաշտօնին ձեռնարկեց։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարար Զիւա փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ ծխախոտի տասանորդին յաւելեալ մասին նկատմամբ քննութիւն կատարելու պաշտօնով։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ.—Կրկին անգամ գրուեցաւ պատկանեալ պաշտօնարանին՝ միշտ հսկողութիւն կատարել, որպէս զի հարկահաւաքները պէտք եղածին պէս կատարեն իրենց պաշտօնը՝ Կ. Պոլսոյ կալուածական տուրքերուն գանձումը փութացնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը երէկ գիշեր սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ, Ֆրանսայի ու Յունաստանի դեսպանները և դեսպանատանց պաշտօնեաներէն ոմանք։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը, այս գիշեր, սեղան մը պիտի տայ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Ուրբաթէ Ասուան շոգենաւը երէկ առտու Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց 534 ուխտաւորներով, որոնք, բժշկական քննութեան ենթարկուելէ ետքը, արտօնուեցան դուրս ելլել։ Ասուան 1153 ուխտաւորներով յունուար 25ին Ճիտտէէն ճամբայ ելած և որոշեալ մաքրանոցներուն մէջ քարանթինայի և ապաներումներու ենթարկուած է։ 576 ուխտաւորներ Իզմիր ելած են և 12 ալ Տարտանել։ Ուղեւորութեան պահուն տասնըվեց ուխտաւորներ մեռած են սովորական հիւանդութիւններէ։ Տասնհինգ ուխտաւորներ ալ, սովորական ախտերէ հիւանդացած, Քլազոմէնի մաքրանոցին հիւանդանոցը փոխադրուած են։

—Հելլենական շոգենաւ մըն ալ, ուր կը գտնուէին 702 ռուս ուխտաւորներ, երէկ իրիկուն, առանց հաղորդակցութեան, Վոսփորէն անցաւ և դէպի Թէոդոսիա գնաց։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՀԱՄԻՏԻԷԻ կողմէ, Սէլանիկի ծովածոցին մէջ երթեւեկելու համար, Անգլիա յանձնարարուած շոգենաւերէն մէկը Տարտանել ժամանած ըլլալով, նաւապետ մը պիտի ղրկուի՝ զայն առնելու համար։

ՍԸՎԱԶԻ կուսակալութիւնը, կ՚ըսէ Իգտամ, գրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին՝ դատաստանի ենթարկել Մարզուանի նախորդ գայմագամ Իսմաիլ Քէմալ պէյը և Իտարէի ժողովին անդամները՝ նոյն գաւառակին 1320 տարուան տասանորդին մէկ մասին մէջ գործուած զեղծումներուն համար։

ՁԷԹԵՐԸ.— Այվալըքէն կը գրեն թէ տեղւոյն ձէթերը ժամանակէ մը ի վեր ուղղակի Իտալիա կը ղրկուին, ուրկէ իբրեւ իտալական արտադրութիւն, Ամերիկա կ՚արտածուին։ Կատարուած արտածման քանակութիւնը բաւական կարեւոր է։

ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐ.— Ծանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսոյ զանազան վայրերը տասը սպանդանոցներ պիտի հաստատուին։ Ատոնց շինութեան ծախքը 44,000 ոսկիի պիտի հասնի, որ պիտի հայթայթուի հաբիւրէն վեց կամ եօթը տոկոսով։ Կատարուելիք փոխառութիւնը պիտի հատուցուի սպանդանոցներուն հասոյթովը որ տարեկան 30,000 ոսկի կը հաշուուի։ Շինութիւնը նուազուրդով պիտի կատարուի։

ԱՒՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ հրապարակի վրայ շատ քիչ աւրուած դրամներ մնացած են, որոնց նորերու հետ փոխանակութիւնը մինչեւ փետրուարի վերջը շարունակել և մարտ 1էն սկսելով ներկայացուած աւրուած դրամները չփոխանակել և իւրաքանչիւր տրամը յիսուներեք փարայի գնել։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Այս առտու նորէն ամէն կողմ ծածկուած էր ձիւնի թեթեւ խաւով մը, թէեւ աւանդական «ճէմրէ»ներուն երրորդն ալ այսօր իջած ըլլայ։ Ձիւնը մինչեւ կէսօր տեղալէ ետքը դադրեցաւ. օդը համեմատաբար մեղմ է։

—Վանայ Շատախ գաւառակէն Տաղսիատ գիւղէն Մարգարեան Դաւիթ, յունուար 10ին, վանէն իր գիւղը դարձած ատեն, սառեր է ցուրտին սաստկութենէն։

—Վանայ Ալիմ Պէյ թաղէն Ճէլիլ ու Րիֆաթ, շրջակայ գիւղերէն հաւեր առած վան կը փոխադրէին վաճառելու համար, երբ երկուքն ալ ճամբան սառեր են՝ բոլոր հաւերուն հետ։

—Յունուար 23ին Ճուլամերկ գաւառակին մէջ քսանըհինգ ուղեւորներ քաղաք վերադառնալու ատեն, երբ ձիւնով ծածկուած բարձր տեղէ մը կ՚անցնէին, ձիւնի խաւը վար սահեր և ամէնքն ալ գլորեր են հեղեղատին մէջ։ Բաւական աշխատելէ ետքը կրցեր են ձիւներուն մէջէն ազատել, միայն Այվատ անուն նեստորական գիւղացի մը մեռեր է։

—Պիթլիսէն կը գրեն թէ Կէնճ կողմերը սաստիկ ձմեռ կ՚ընէ և թէ երթեւեկութիւնները բոլորովին դադրած են։ Գիւղացի մը՝ Եուսուֆ, իր գիւղը դարձած ատեն, ձիւնի փոթորիկէ բռնուելով սառեր է։

—Գասըմբաշիի Ճիւղէ գաւառակին մէջ կին մը և տասնըչորս տարեկան աղջիկ մը ձիւնի փոթորիկէ բռնուելով սառեր են։

—Անատոլըի երկաթուղիին անցած տեղերէն առնուած հեռագիրներու նայելով այլ օրուան սաստիկ ցուրտերը բաւական մեղմացեր են։ Ջերմաչափը, երէկ, Գարամանի մէջ զերոյէն վար 10 աստիճան ցոյց կուտար, Գատըն Խան ու Մէյտան՝ 9, Պող Օյուք ու Էրէյլի՝ 8, Չալ, Ագշէհր ու Գոնեա՝ 7 և Բոլաթլը, Մալիքէօյ, Ինէօնիւ, Էնկիւրի, Բէօզանիւ ու Աֆիոն Գարահիսար՝ 6։

ԲԵՌՆԱԿԻՐՆԵՐԸ. — Քաղաքապետութիւնը ծանոյց պէտք եղած տեղերը որ ասկէ վերջը խանութները և վաճառատուներէն փոխադրուելիք ապրանքները հաւլին արձանագրուած և ծանօթ բեռնակիրներու միայն յանձնուին, վասն զի այդ գործին համար կարգ մը անծանօթ անձեր կը գործածուին, որով յաճախ ապրանքներ կը կորսուին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան աղի ճիւղին Տնօրէն կարգուեցաւ հաշուական գործողութեանց հաշուեքննիչներէն Պ. Բէրնի։ Աղի դիւանին Տնօրէն՝ ընդհանուր քննիչի օգնականներէն Ալլանվէրտի էֆ.։ Նոյն դիւանին օգնական կարգուեցաւ աղի ճիւղին քարտուղարներէն Նուրի պէյ և քննիչի դիւանին պաշտօնեաներէն Գըրլանկըճեան էֆ.։ Աղի ճիւղին նախորդ Տնօրէն Պ. Թրիւլէ հաշուական գործողութեանց հաշուեքննիչ կարգուեցաւ և անոր օգնականը Մաքրինի պէյ և միւս օգնականը Նիկողիմոս էֆ. ալ դրոշմի քննիչի փոխանորդ կարգուեցան։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ [illegible] առտուն ժամ 11ին երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է՝ երկու երկվայրկեան տեւելով։

ԱՏԱՆԱՅԻ հետեւեալ հարկահաւաքներն Սողոմոն, Պետրոս, Նազարէթ ու Արթին էֆ.ները, կ՚ըսէ Հագիգաթ, դրամ իւրացուցած ըլլալնուն համար պաշտօնէ դադրեցուցուած են և անոնց նկատմամբ քննութիւն կը կատարուի։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարար Հասան Րամի փաշա, երէկ, [illegible] նաւահանգիստի վերատեսչութեան պաշտօնարանը և գործառնութիւնները քննելէ ետքը կարգ մը հրահանգներ տուաւ։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.— Համպուրկ-Ամերիքա Լինիէ Ընկերութեան Մոլթքէ շոգենաւը, ուր կը գտնուին անգլիացի, ամերիկացի ու գերմանացի 282 զբօսաշրջիկներ, մարտ 5/18ին Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։ Մոլթքէ յունուար 16/29ին Նիւ-Եորքէն ճամբայ ելլելով փետր. 6/19ին Ճէնովա ժամանած է։ Ֆունչալ, Քատիքս, Ճիպրալթար, Թանճէր, Մալագա, Ալժէ, Սիրագուսա և Մալթա հանդիպելէ ետքը, Սուրիոյ ու Եգիպտոսի եզերքները պիտի ուղեւորի. յետոյ Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ. հոն երեք օր կենալէ վերջը Պիրէոն պիտի ուղեւորի։ Իւրաքանչիւր զբօսաշրջիկի ուղեվարձը վեց հազար մարք է՝ երթեւդարձի համար։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 4½ին հրդեհ ծագեցաւ Էյուպի Չէօմլէքճիլէր թաղը՝ Սիրքէճի փողոց տան մը վարի յարկը գտնուած չոր խոտերու բռնկելէն։ Անմիջական օգնութիւններ հասնելով միայն վարի յարկի սենեակին մէկ մասը այրեցաւ։ Կրակը առաջ եկած էր կրակարանէն ելած կայծէ մը։ Տունը սեփականութիւնն է Պէյլէրպէյի հիւանդանոցին իմամ Հաֆըզ Ալի էֆ.ի կնոջ Ֆաթմէ հանըմի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Նիքոպոր անուն շոգենաւին մէջ կարմիր ծովէն անցած ատեն, հրդեհ ծագեր է։ Նաւապետը ու նաւաստիները չկրնալով մարել, մակոյկներ նստեր ու հեռացեր են, սակայն նոյն միջոցին ժամանող անգլիական շոգենաւ մը օգնութեան փութալով յաջողեր է մարել հրդեհը։ Նիքոպոր Սուէզ տարուեր է՝ առժամաբար նորոգուելու համար։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Աղեքսանդրիայէն շաբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Եգիպտոսի զանազան մասերուն մէջ ժանտախտէ 22 դէպքեր ու 22 մահեր պատահեր են։

—Ճիտտէի մէջ շաբաթ, կիրակի և երկուշաբթի օրերը ժանտախտէ 24 դէպք ու 24 մահեր պատահած են։

ԳՈՂԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալները Գատըգիւղի մէջ Թիմաչէն անուն մարդ մը գողութեան համար ձերբակալուելով, խիստ պատիժներու ենթարկուած էր, միանգամայն վաղեմի չարագործ մը ըլլալուն համար։ Այդ անձը խոստացած էր այլ եւս գողութիւն չընել և ուրիշներու մասին ալ բան մը իմանալուն պէս իմաց տալ ոստիկանութեան։ Թիմաչէն իր խոստումը կատարելով, Դ. տեղամասի ոստիկանութեան իմացուց թէ Թորոս Միսաք, Եանի Թոմա, Նիքօլա Բեպրո, Օննիկ Յովակիմ, Գրիգոր Կարապետ և Օննիկ Մատթէոս անուն անձերը որոշած են Մօտայի կողմը ժամագործ Թորոս Կարապետի խանութը կողոպտել։ Ոստիկանութիւնը հսկողութիւն կատարելով, տեսաւ թէ գողերը նոյն խանութը կողոպտելու ձեռնարկեցին. ուստի ամէնքն ալ ձերբակալուեցան։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Խասքէօյի Ապտիւսէլամ թաղը բնակող Հասան անուն մարդ մը ինքզինքը վիրաւորեց՝ դաշոյնը կուրծքը մխելով։ Թէեւ անմիջական դարմաններ եղան, սակայն քիչ ետքը մեռաւ։ Կ՚ըսուի թէ Հասան բաւական հարուստ է և Պէտէսթէնի մէջ երեք հազար ոսկիի չափ գումար մը պահած է։

ԳՈԼՍԱՑ Աճը Մուսլուք թաղին մէջ, երէկ գիշեր, Րէճէպ անուն վաղեմի չարագործ մը իր կնոջ՝ Ճէմիլէն վիրաւորելով փախչիլ փորձեց, սակայն ձերբակալուեցաւ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍՆԵՐ

Սօսիէթա Օբերայա Իթալիանայի սրահին մէջ, Բերա, Բըթի-Շան Բասաժ, յառաջիկայ կիրակի գիշեր, 25 փետր. ժամը 10ին (Ր. Ե.) տեղի պիտի ունենայ ընտանեկան և անդրանիկ պարահանդէս մը, Պալ Սիւրբրիզ անուն։ Պարի ծանօթ ուսուցիչ Խաչիկ էֆ. Խաչատուրեան պիտի վարէ պարերը։ Եղանակին ամէնէն փայլուն պարահանդէսներէն մէկը ըլլալ կը խոստանայ այս ընտանեկան պարահանդէսը, որուն յաջողութեան համար ոչինչ խնայուած է։ Ծանօթ երգահան Սէնանեան էֆ. ընտիր նուագածուներէ լաւ խումբ մը կազմած է, որ պարերու եղանակները պիտի նուագէ։ Տոմսակին գինն է քառորդ Օսմ. ոսկի՝ երկու հոգիի համար, տամ և քավալիէ։

* *

Սէնֆոնիա Հելլէն-կաթոլիկ վարժարանին ի նպաստ մեծ պարահանդէս մը պիտի տրուի յառաջիկայ չորեքշաբթի գիշեր, Բըթի-Շանի թատրոնին մէջ։ Ֆրանսացի և յոյն երեւելիներէ կազմուած կարգադիր մասնախումբ մը եռանդով կ՚աշխատի, փայլուն ընծայելու համար այն պարահանդէսը, որ անտարակոյս մեծ յաջողութիւն պիտի գտնէ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի. ներկայ էին Կրօն. Ժողովէն Տ. Գրիգորիս, Տ. Վահրամ, Տ. Գաբրիէլ և Տ. Մովսէս Սրբազանները. Տ. Գրիգորիս Վ. Պալաքեան, Տ. Ղեւոնդ Վ. Դուրեան, Տ. Սահակ Ա. քհն. Տէր Սարգիսեան, Տ. Կարապետ Ա. քհն. Սեթեան, Տ. Կարապետ Ա. քհն. Սանտալճեան, Տ. Միքայէլ քհն. Ալաճեան, Տ. Գրիգոր քհն. Ճէպէճեան. Քաղաք. Ժողովէն՝ Աշնան Տիրան պէյ, Գէորգ էֆ. Ասլանեան, Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, Մինաս Սեթեան, Յարութիւն Ասլանեան և Տիգրան Թոքաթեան էֆ.ները։

Խառն ժողովի այսօրուան նիստին մէջ գլխաւորապէս նկատողութեան առնուեցաւ Երուսաղէմի Քննիչ Յանձնաժողովին տեղեկագիրը։ Քաղաքական ժողովին ատենապետ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան սոյն տեղեկագրին առթիւ ընդարձակ տեսութիւն մը պարզեց։ Կը լսենք թէ ժողովը իր այսօրուան նիստին մէջ առաջարկեց է Երուսաղէմի Քննիչ Յանձնաժողովին տեղեկագիրը բոլոր ժողովականաց բաշխել, որպէս զի իրենց կարծիքը և դիտողութիւնները յայտնեն և ըստ այնմ որոշում մը տրուի։ Սոյն տեղեկագրէն պատճէն մըն ալ պիտի ղրկուի նաեւ Երուսաղէմի Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին, որպէս զի ինքն ալ իր կողմէ պէտք եղած տեսութիւնը պարզէ։

Այսօրուան Խառն ժողովին ներկայացան Ռոտոսթոյի առաջնորդական տեղապահ Տ. Արիստակէս եպիսկոպոս Վանքեան և Վանայ առաջնորդական տեղապահ Տ. Ներսէս Ծ. վրդ. Խապայեան, և իրենց հրաժեշտի ողջոյնները մատուցին։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Կրօն. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին 4 եպիսկ., 2 վրդ. եւ 4 քհնյ. անդամներ։ Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Դեր-Ատենապետ Մանկունի Սրբազան՝ Կրօն. Ժողովի յանձնարարութեան համաձայն ուսումնասիրած էր Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Թաթէոս Ծ. Վ.ի պաշտօնավարութեան միամսեայ տեղեկագիրը եւ կարգ մը առաջարկներ ըրաւ։ Ժողովը հարկ դատեց նախ գոհունակութիւն յայտնել ղրկուած խղճամիտ տեղեկագրին համար և ապա քանի մը հարցումներ ուղղել Տ. Մանկունի Սրբազանին տեղեկագրին համաձայն։ 2. Ս. Պատրիարք Հայրը կարդաց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին ուղղած իր երկու նամակները, որոնցմէ առաջինը յարաբերութեանց խնդրին կը վերաբերի և երկրորդը Տ. Մուշեղի խնդրին։ Ժողովը գոհութեամբ լսեց այս նամակներուն պարունակութիւնը։ 3. Ինչպէս յայտնի է՝ ժողովը Եկեղեց. երգեցողութեանց քննիչ Յանձնաժողով մը կազմած էր 4 քահանաներէ եւ 4 աշխարհականներէ։ Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկին համաձայն, այս ժողովի անդամներուն վրայ աւելցած են նաեւ ուրիշ երկու արուեստագէտ երաժիշտներ՝ Յարութիւն էֆ. Սինանեան եւ Աւետիս էֆ. Խորասանճեան։ Կրօն. Ժողովոյ այս որոշումը մասնաւոր գոհունակութեան արժանի է, որովհետեւ այժմ արեւելեան եւ եւրոպական երաժշտութեան կատարելապէս հմուտ անձերէ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ այսպիսով, որոնք կը յուսանք թէ մեծապէս պիտի նպաստեն մեր եկեղեցական երգեցողութեանց կանոնաւորման։ 4. Կէտիկ-Փաշայի քահանաները եւ Թաղ. Խորհուրդը իրենց քահանայացու ներկայացուցած էին Պօղոս Յովակիմեան, Մկրտիչ Գրիգորեան եւ Յակոբ Գէորգեան Տիրացուները։ Ժողովը որոշեց այս տիրացուներուն քննութիւնը յանձնել Տ. Տիրայր, Ղեւոնդ եւ Գրիգորիս Վարդապետներուն։ 5. Սամաթիոյ մէջ երեք եկեղեցի կայ, բայց քահանաները այդ եկեղեցիներուն վրայ բաժնուած չեն։ Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէր երեք Թաղերու քահանաներն ալ զատել։ Ժողովը որոշեց ուսումնասիրել այս առաջարկը եւ ապա կարեւոր տնօրէնել։

Ինչպէս կը լսենք Բէշիկթաշոյ համար առաջնորդական տեղապահ պիտի նշանակուի Տ. Եղնիկ Վ. Պօզայեան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Պատրիարքարանի բոլոր ժողովներն ու Խորհուրդները յառաջիկայ Բարեկենդանի և Մեծ-Պահոց առաջին չաբթուն չպիտի գումարուին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՎԱՆՔԻՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Երուսաղէմի վանքին հաշիւներուն քննիչ յանձնաժողովը վերջապէս իր քննութիւնները աւարտելով 64 մեծադիր էջերէ բաղկացեալ ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստելով երէկ մատոյց Ս. Պատրիարք Հօր։ Տեղեկագիրը ստորագրած էին քննիչ յանձնաժողովին երեք անդամները՝ Ասլանեան, Խաբեան և Սեթեան էֆէնտիները։ Վահան էֆ. Սուքեան հիւանդութեան պատճառաւ վերջին նիստին ներկայ չէ եղած և չէ կրցած ստորագրել, բայց իր համաձայնութիւնը յայտնած է։ Քննիչ յանձնաժողովին բոլոր անդամները տեղեկագրին պարունակած բոլոր խնդիրներու նկատմամբ ընդհանուր համաձայնութեան մը չեն եկած և իրենց դիտողութիւններն ու կարծեաց տարբերութիւնները նշանակած են։ Այս տեղեկագիրը, Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի ներկայացնէ այսօր Խառն ժողովին։

ԼՈՒՐԵՐ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ

1906 Դեկտեմբերին տրուած Կաթողիկոսական կոնդակի մը համաձայն, Ս. Էջմիածնի մէջ պիտի կազմուէր Միացեալ Ուսումնական—Մանկավարժական Խորհուրդ մը՝ եկեղեցական կամ ծխական նախակրթարաններու և Թեմական հոգեւոր դպրոցներու ուսուցման ծրագրի և դաստիարակութեան վրայ հսկելու համար։ Նոյն նպատակով Թեմական տեսուչներ պիտի նշանակուէին։ Այժմ Ն. Ս. Օծութիւնը՝ Տ. Գարեգին, Տ. Ներսէս, Տ. Անանիա արքեպիսկոպոսներուն և Տ. Յուսիկ, Տ. Աշոտ եպիսկոպոսներուն և Աստախեանի Կոնսիստորիային անդամ տրուած կոնդակներով կը հրամայէ եկեղեցական դպրոցներու համար Թեմական տեսուչներ նշանակել։

—Ն. Ս. Օծութիւնը լուծեց Միչգի Յովհ. Մահտեսի Յարութիւնեանի և անոր կնոջ Սիմասոի պսակը եւ թոյլատրեց կրկին երկրորդ անգամ պսակուելու։

—Տ. Գէորգ եպ. Երէցեան 'ու հանգուցեալ Տ. Մամբրէ եպիսկ.՝ Արքեպիսկոպոսութեան տիտղոս տուեր են, ինչպէս նաեւ Տ. Յուսիկ եպիսկոպոսի։

—Ս. Սինոդի կարգադրութեան համաձայն, հանգուցեալ Տ. Արիստակէս եպիսկոպոսի պարտատէրներէն պիտի պահանջուի 3400 րուբլի։

—Սինոդը լուծեր է նաեւ շարք մը ամուսնութիւններ եւ նշանակեր է վանքերու վանահայրեր եւ եկեղեց. կալուածներու վերակացուներ։

—Ճարտարագէտ Կիրակոսեան՝ Ս. Սինոդէն թոյլտուութիւն խնդրեց Ս. Էջմիածնի Երեւանի մէջ ունեցած ջրաղացը 24 տարի պայմանաժամով իրեն յանձնելու, խոստանալով առաջին 12 տարիներու մէջ վանքին վճարել տարեկան 500 րուբլի եւ վերջին 12 տարիներու մէջ 1200 րուբլի. իսկ 24 տարիէն ետքը ամբողջ ջրաղացը իր նորագոյն մեքենաներով եւ վերաշինեալ ձեւով վանքին յանձնելու։ Սինոդը ընդունեց այս առաջարկութիւնը։

— Ս. Սինոդը հրամայեց հոգեւոր ճեմարանի եւ Թեմական հոգեւոր դպրանոցներու վարչութեանց մանրամասն տեղեկագիրներ ղրկել Ս. Սինոդ։

— Ս. Սինոդը հրամայեց կազմել Ս. Էջմիածնին պատկանող բոլոր կալուածներու մանրամասն մէկ ցուցակը, ուր նշանակուած պիտի ըլլան տուներուն թիւը եւ արժէքը, այգիներու և մշակելի հողերու տարածութիւնն ու սահմանները։

ՄԱՀԱԶԴ

Կարապետ էֆ. Պօյաճեան և զաւակը, Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, Այրի Տիկին Գայեանէ Ճիվելէկեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Յովսէփ Համամճեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Մինաս Մանուէլեան և զաւակունք, Տիար Գասպար և Օրիորդ Տիրուհի, Աննիկ Նէվշէհիրլեան և համայն պարագայք ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն զաւակակիծ մահը՝

ՏԻԿԻՆ ԹԱԳՈՒՀԻ Կ. ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ
ՔՈՅՐ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ՃԻՎԵԼԷԿԵԱՆԻ
ԵՒ
ՄԱՅՐ ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ
Վարիչ Ճէրիտէի Շարգիյէ եւ Սուրհանդակ
Լրագրաց

իրենց կողակցին, մօր, քոր, հօրաքրոջ որ կնքեց իր մահկանացուն երէկ երկուշաբթի կազդուրեալ կրօնական մխիթարութիւններով և կը հրաւիրեն բարեկամ և ծանօթները ներկայ գտնուիլ հանգուցելոյն յուղարկաւորութեան սգաւոր արարողութեան որ պիտի կատարուի վաղը հինգշաբթի ամսոյս 22ին ժամը 4ին (Ր. Թ.) Սամաթիոյ Անարատ Յղութեան Սուրբ Աստուածածնին եկեղեցւոյն մէջ ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը և պիտի ամփոփուի Շիշլիի գերեզմանատան մէջ։

Սամաթիա 21 փետրուար 1907

Կառախումբը կը մեկնի Սիրքէճիէն Եւրոպական ժամը 9.45ին իսկ Մագրիգիւղէն ժամը 9.55ին

Կը խնդրուի ծաղկեփունջ չղրկել

ԱՂՕԹԵՑԷՔ ՎԱՍՆ ՆՈՐԱ.

Ս. ՓՐԿԻՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Աւետիս էֆ. Կ. Կիւլպէնկեանի ընդ Օր. Նուարդ Մ. Մամիկոնեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփնջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—Գրիգոր էֆ. Կիւլպէնկեան 103, Գրիգոր էֆ. Էվլէնեան 103 և Յարութիւն էֆ. Գ. Կիւլպէնկեան 108 ղրշ.։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 5 մարտ.— Գերմանիոյ նախարարութեան մէջ մասնակի փոփոխութիւն մը հաւանական կը նկատուի։ Գլխաւորաբար կ՚ըսուի թէ գաղթային վերատեսուչը պիտի փոխուի, որպէս զի կեդրոնը նպաստաւոր ըլլայ գաղթային վարկերու յառաջիկայ քուէարկութեան։ Լրագիրներէ շատերը դիտել կուտան թէ Ֆոն Պիւլով իշխանին վերջերս արտայայտած քաղաքականութիւնը հաւանական չընծայեր այդ մերձեցումը նախարարութեան և կեդրոնին միջեւ։ Միւս կողմէ կը հաստատուի թէ վերջին ընտրութիւնները մեծապէս հաստատած են Ֆոն Պիւլով իշխանին դիրքը։

ՀՌՈՄ.— Ս. Պապը ընդունեց Բամբերկի արքեպիսկոպոսին օգնականը՝ մոնսէնեօր Տըլամէզը, և երկարօրէն տեսակցեցաւ անոր հետ՝ Ֆրանսայի մէջ կրօնական խնդրոյն համար։

ՓԱՐԻԶ.— Էտուարտ Թագաւորը Պիարից ժամանեց։

—Պ. Պարթու, հեռագրական ու թղթատարական նախարար, նախարարաց Խորհրդին վաւերացնել տուաւ անթել հեռագրի կայաններուն վերաբերեալ կանոնագրութիւնը։

ՓԱՐԻԶ.— Բէլֆոր և Բարիզի միջեւ ճեպընթաց կառախումբը գիծէն ելաւ Վէզուլի գիծին վրայ։ Բարեբախտաբար մարդու կորուստ չպատահեցաւ։

—Պարոն Ռոպէր տը Ռոշիլտ, Պարոն Կիւսթավ տը Ռոշիլտի որդին, կ՚ամուսնանայ Օր. Նէլլի Պիրի հետ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճամայքայի կառավարիչ Սըր Ալեքսանտր Սուէթէնհէմ հրաժարեցաւ։

ՀՌՈՄ.—Այս տեղի քաղաքական շրջանակներուն մէջ սա համոզումը կը տիրէ թէ սպառազինութեանց սահմանափակումը չպիտի գտնուի Լա Հէյի յառաջիկայ Խաղաղասիրական Խորհրդաժողովին ծրագրին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ կառավարութիւնը հրաւիրեց Թրանսվալի նոր նախարարապետ Պոթա զօրավարը՝ ներկայ գտնուելու յառաջիկայ գաղթային համաժողովին, որուն պիտի մասնակցին Անգլիոյ բոլոր գաղթավայրերը։

—Կ՚ըսուի թէ Լոնտոնի կոմսութեան Խորհուրդին յառաջիկայ նախագահը պիտի ըլլայ պահպանողական Լորտ Քոուտոր, ծովային նախկին նախարար։

ՓԱՐԻԶ.— Նախագահ Պ. Ֆալիէռ ապրիլ 18ին Լիոն պիտի երթայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Թագաւորը ու Թագուհին ապրիլ 2ին Մարսիլիայէն ճամբայ պիտի ելլեն՝ Միջերկրականի մէջ պտոյտ մը կատարելու համար։ Մայիսի մէջ Լոնտոն պիտի վերադառնան։

—Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ ծովային նախարարութեան ներկայացուցիչը յանձնեց նաւատորմին ծրագիրը. յայտարարեց թէ նոր նաւերու ծախքերը զեղչելուն հակառակ, Անգլիոյ նաւատորմը իր գերակշռութիւնը կը պահէ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ նաւատորմներուն հանդէպ։ Նախարարապետ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրման, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ուժգնօրէն պաշտպանեց սպառազինութեանց սահմանափակման գաղափարը։ Ըսաւ թէ ամբողջ Եւրոպայի մէջ հակում մը կայ ի նպաստ խաղաղարարական ատեանին և վէճերու բարեկամաբար կարգադրութեան. նաեւ սպառազինութեանց սեղմումին ի նպաստ. յարեց թէ ինք իր բաղձանքին հակառակ պիտի գործէր, եթէ ոյժ չտար այդ հակումին։ Նախարարապետը յարեց.—«Զենք ուզեր բռնադատել որ և է ազգութիւն՝ իր բանակը կամ նաւատորմը զեղչելու, բայց կ՚ուզենք գլուխը կենալ անոնց որ փափաքող են վերջ մը տալ՝ ծայրայեղ սպառազինութեանց։» Այս խօսքերը բուռն ծափահարութիւններով ողջունուեցան։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսդագը աւարտեց ելմտացոյցին առաջին ընթերցումը։ Վաղուան նիստին օրակարգին մէջ կայ Հարաւային Արեւմտեան Գերման Ափրիկէի համար յաւելուածական վարկերու քուէարկութիւնը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ 1907ի ելմտացոյցը կը պարունակէ 2,471,684,872 րուբլի ծախք և հասոյթ. արտասովոր ծախքերն են 298 միլիոն. մինչդեռ 1906ին 478 միլիոն էին։ 298 միլիոն արտասովոր ծախքին համար 111 միլիոն պատրաստ կայ. մնացածին համար փոխառութիւն մը պիտի կատարուի, որուն գումարը դեռ յայտնի չէ։

—Ճափոնի հետ կատարուած պատերազմին ամբողջ ծախքն է 2,598,716,745 րուբլի։

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԱԾ ԵՆ
Ս. ՇԹԱՅՆ Մեծ Գործարանին ճակատը և
Ս. ՇԹԱՅՆ Մեծ Գործարանին ծանուցումները
ԲԱՅՑ ՉԵՆ ԿՐՑԱԾ ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԵԼ
Ս. ՇԹԱՅՆ Մեծ Գործարանին ապրանքներուն վայելչութիւնը
Ս. ՇԹԱՅՆ Մեծ Գործարանին աժան ապրանքները
ԳԼԽԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՈՏՔԸ
ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ԿԸ ԳՏՆԵՆ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ
Ս. ՇԹԱՅՆԻ
Ղալաթիա՝ Քարաքէօյի հրապարակ, թիւ 9, Պոլիս՝ Պահչէ Գաբու, թիւ 61
20—4

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Փետրուար 20/5 Մարտ		
Օսմ. Թոնս. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 18
Ամենէն բարձր գին	»	105 23
Ամենէն վար գին	»	105 17
Բուժէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	152 5/8
Ամենէն բարձր գին	»	152 3/4
Ամենէն վար գին	»	152 3/4
Թրամվայ	»	71 75
ԲԱՑՈՒՄ Փետրուար 21/6 Մարտ		
Օսմ. Թոնս. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	105 20
» » » ժամը 7ին	»	105 21
Բուժէլի Երկաթուղի	Ֆր.	153 —
» ժամը 7ին	»	153 1/2
Քարափ Կ. Պոլսոյ Փ. Կ.	»	441 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	523 —
» » » Բ. սերի	»	521 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 62
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 90
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 75
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		11 62½
» ժուիսանս		6 82½
» պարտաթուղթ		482 —
Թրամվայ	Ֆր.	70 50
Տէրքոսի ջուրի ընկ.		375 —
Պոլիս Բարա Ալյոլն		742 —
Միութիւն պանքա	Օ. Ո.	6 25
Սալոնիկի պանքա		175 —
Մերսին Ատանա պրոդթ.	Ա. Ո.	16 75
Քաղաքաս. առանձնաշնորհեալ		122 —
» սովորական		118 50
» 5 պարտաթուղթ		88 —
Քարափ Իզմիրի		541 —
Փոխառ. Հելլենական 5 %		262 —
Հելլենական պարգեւատր թուղթ		434 —
» » »	Օ. Ո.	3 06
Լաւրեոն	Ֆր.	107 —
Զարմիրը	»	40 50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 Մարտ		
Միացեալ Օսմ. պրոդթ.) բաց.	Ա. Ո.	97 15
) գոց.	»	97 10
Բուժէլի Երկաթուղի	Ֆր.	153 75
Թրամվայ	»	72 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	701 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	455 —
Պոլիս Բարա Ալյոլն	»	740 —
Օսմ. մաքսատուն	»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	96 25
Քրէտի Լիոնէ	»	1218 —
Ռուսական 5 %	»	88 97
Իտալական Ռանթ	»	103 75
Սպանիական արտաքին	»	95 85
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 290
Դրամագլուխ Ֆրանս. Պանքայի	»	4 —

ԷՆՍԹԻԹԻՒ ՖԻՆՍԸՆ
ՏՕՔԹ. ԷՆԿԼԷՆՏԸՐԻ
Շէհնաճէ փողոց, թիւ 6

Սոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին լուսաբուժութեան և Ռէօնթկէնեան ճառագայթներու գործիներ։ Գիրութիւնը, յօդացաւը, էգզէմա, գոնջութիւնը (քէլլիք) կը դարմանուին և կիներու դէմքին վրայ եւայլն գտնուած մազերը այս հաստատութեան մէջ։ Ճշգրիտ ախտաճանաչութիւն կը կատարուի Ռէօնթկէնեան ճառագայթներու միջոցաւ։ Ռէօնթկէնեան ճառագայթներու տեղափոխելի գործիներ ալ կը գտնուին։ 6—3

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը աճուրդի կը դնէ 1323 տարուան միջոցին իր հայթայթիչներուն կողմէ յանձնուելիք գետնածուխը պարպելու գործը՝ կրկնաճախարակի միջոցաւ։ Աճուրդին մասնակցիլ փափաքողները պարտին 100 օսմ. ոսկիի երաշխաւորութեան գումար մը ձգել վարչական Խորհուրդի Սնտուկը և իրենց գինը առաջարկել նամակով՝ մինչեւ 28 փետր. 1907 (Հ. Տ.)։ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ընդունիլ կամ մերժել ամէն առաջարկ։

* *

Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը աճուրդի կը դնէ 40 թոնօ հին ձուլածոյի հայթայթումը, Խասգիւղի իր ձուլարաններուն համար։ Աճուրդին մասնակցիլ փափաքողները պարտին իբր երաշխաւորութեան գումար 20 օսմ. ոսկի յանձնել Վարչական Խորհուրդի Սնտուկին և նամակով հաղորդել իրենց առաջարկները, որոնք մինչեւ յառաջիկայ 28 փետր. 1907 (Ն. Տ.) պիտի ընդունուին։ Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ո և է առաջարկ ընդունելու կամ մերժելու իրաւունքը։ 6—2

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

Խազինէի Խասսայի Շահանէ տէփօ իտարէսի իչին պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ ավանիի մատէնիյէ վէ զէճաճիյէ մէվզըի միւնագասայա վազ օլունմագլա չէրայիթի միւթէֆէրրիասընը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին հիւզաէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն հէվմը մէզքիւրտէ նիհաէթ սաաթ օնտա գատար Խազինէի Խասսայի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 19 շուպաթ 322 3—2

* *

Խազինէի Խասսայի Շահանէ հալթալ ամպարը իչին միւպայաա օլունաճագ Նիւքէօլ ճէնսինին պէրաաէր նէվլինտէն մատէն քէօմիւրինին կիւմրիւկ վէ րըհթըմ րըսմլէրի Խազինէի Խասսայի աիտ օլմագ վէ ամպարա թէսլիմ պուլունմագ չարթիլէ պէշ պին թօննօսու միւնագասասընա 125 ղուրուշ ֆիաթ իլէ թալիպի չըգմըշ օլմագըլա հալէն 19րնճի պազար իրթէսի կիւնինէ գատար միւտէթ իւճ թէնզիլի պիլ գապուլ հէվմը մէզքիւրտէ ինհաէ գաթիիի իճրա գըլընաճաղընտան չէրայիթի միւթէֆէրրիասընը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին հիւզաէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն հէվմը մէզքիւրտէ Խազինէի Խասսայի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 17 շուպաթ 322 3—3

ԱՄԷՆՈՒՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ

Ջղացաւութիւն, կէս գլխացաւ, քնահատութիւն, ինֆլուէնցա եւ ամէն ջղային հիւանդութիւն, ապահով բուժում կը գտնեն, տօքթէօր ԴԸ-ՌՕՆՆԷԻ հակաջղացաւական դեղահատներու միջոցաւ։ Գինն, տուփ, գրացուցակին հետ, 3 ֆրանք, բոլոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ Մեծաքանակ, Տօֆքեօ Բրոնեէ եւ ընկ. 76 Գօէթի փողոց, Բարիզ, Կ. Պոլիս, Ծ. Մեղեքի որդիք և ընկ. բոլոր դեղավաճառաց քով։ 30—28

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԻ ՊԱՐԿԵՐՈՒ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ

ԱԶԴ. — Հանր. Պարտքի Թողեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ աճուրդի կը դնէ հայթայթումը՝ 1.—Իւրաքանչիւրը 100 քիլօ աղ պարունակելու կարող 300,000 պարկեր, 44×26½ ինչէս ծաւալով, 2½ լիպրա ծանրութեամբ։ Հիւսուածքը՝ 8×8։ 2.—Իւրաքանչիւրը 50 քիլոկրամ աղ պարունակելու կարող 200,000 պարկեր, 20×28 ինչէս ծաւալով. հիւսուածքը միեւնոյն։ Ամէնքն ալ Լիվըրբուլ Թուիլ տեսակէն, խծպուած եզերքներով և խայծղանուած։

Ապրանքի յանձնումը պէտք է կատարուի Իզմիրի մէջ, ծախքերը յանձնառուներուն վրայ։

Առաջարկուելիք գիները պէտք է կատարել չիլինով ու բէնսով, կնքուած պահարանի մէջ, նմոյշներու ընկերացած, այս վերջինները համապատասխան՝ Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ ի տես դրուած պարկերուն, որոնք յանձնառուներուն կամ Կ. Պոլսոյ իրենց ներկայացուցիչներուն տրամադրութեան տակ դրուած են։ Յանձնառուներէն կը պահանջուի իրենց յանձնելիք ապրանքի արժէքին հարիւրին քսանըհինգը աւանդ ձգել։ Այդ գումարը պիտի վերադարձուի ապրանքին յանձնումէն յետոյ միայն, նմոյշին համապատասխան ըլլալու պայմանաւ։

Աւանդ ձգուած գումարները կրնան յանձնուիլ Կեդրոնական Վարչութեան կամ Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղիին Կ. Պոլսոյ մէջ կամ իր մասնաճիւղերուն։

Աւանդի գումարին վերաբերեալ թուղթը պէտք է ընկերանայ առաջարկին։

Մինչեւ յառաջիկայ 1907 ապրիլ 15 (Ն. Տ.) կէս օր, պիտի ընդունուին առաջարկները։ Վերջնական աճուրդը պիտի կատարուի ապրիլ 16ի կէս օրին։ Վարչութիւնը, աճուրդին կատարումէն անմիջապէս յետոյ, իր որոշումը յանձնառուին պիտի հաղորդէ, կա՛մ հեռագրով՝ եթէ այս վերջինը Թուրքիոյ նահանգներուն մէջ կը գտնուի, և կամ նամակով՝ եթէ Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ ըստ կամս աճուրդի դնելու հայթայթուելիք ապրանքին ամբողջութիւնը կամ 100 քիլոնոց կամ 50 քիլոնոց պարկերը զատ զատ։ Պարկերու հայթայթումը ամէնէն ուշը մինչեւ 1907 յունիս 15 պէտք է կատարուի։ Այդ պայմանաժամը անցնելէն յետոյ՝ Վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ օրինական ո և է միջոց ձեռք առնելու իրաւունքը՝ իր շահերը ապահովելու համար, եթէ երբեք մնասներ կրէ վերեւ յիշուած պայմաններու անգործադրելի մնալէն։ Վճարումը, յանձնառուին փափաքին համաձայն, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, օսմ. ոսկիով՝ անգլիական ոսկին 110 ղրուշ հաշուելով, կամ Կալկաթայի մէջ՝ րուբիով, մէկ րուբին մէկ շիլին 4 բէննիի հաշուով, և կամ թէ Լոնտոնի վրայ քաշուած չէքով, ամբողջ ապրանքին յանձնումէն յետոյ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

7/20 փետր. 1907 (1322) 26—8

⁂

ԱԶԴ. — Օսմ. Հանրային Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ յառաջիկայ 1907 Մարտ 1/14էն սկսեալ հարիւրին երկու (2%) տոկոս պիտի վճարուի փոփոխեալ ու միացեալ պարտքի արժեթուղթերու թիւ 7 կտրօնին փոխարէն։ Տոկոսի վճարումները պիտի կատարուին մինչեւ յառաջիկայ 1907 օգոստոս 13, կտրօնին վրայ նշանակուած բոլոր քաղաքներուն մէջ։ Այդ թուականէն յետոյ Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի պիտի ըլլան։ 6—2

⁂

ԱԶԴ.— Թողեալ հասոյթներու ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պէրութի ելեկտրական անանուն ընկերութեան կողմէ հրապարակ հանուած և իւրաքանչիւրը 100 ֆր.նոց 1էն 36000 թուակիր 36,000 բաժնեթուղթերու դրոշմատուրքերը վճարուած ըլլալով, անոնց տէրերը Պոլիս, Ջինարանի տնտեսութեան դրոշմատուրքի դիւանը պէտք է դիմեն, ուր հարկ եղած դրոշմի օրինական ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին առանց ծախքի։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

30/12 յուն. 1907 10—7

Ազդ.— Թողեալ Հասոյթներու Ընդհանուր Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ ստորեւ նշանակուած գետին և լճերուն ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը, ինչպէս նաեւ Ատաբազարի գաւառակին մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որուն պայմանաժամը փետրուարի վերջը կ'աւարտի, յիշեալ տեղերու Հանր. Պարտքի գործակալութիւններու կողմէ աճուրդի դրուած է՝ ձկնորսութեան տուրքի վարձակալութիւնը երեք տարուան պայմանաժամով, և մորթերուն տուրքինը՝ մէկ տարուան պայմանաժամով, սկսեալ 1 մարտէն (1323 (1907)։

Աւասիկ վարձու տրուելիք ձկնորսութեան տուրքերուն մանրամասնութիւնները.—

1. Ձկնորսութեան տուրք Բավլարի, որ Սաքարիա գետին մաս կը կազմէ, և սա՝ Գարա-Սու գիւղախումբին մէջ կը գտնուի, Ատաբազարի գաւառակ (Իզմիտ)։ Այդ տուրքերը, ասկէ առաջ, Չի հիճճէ 19ին, երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած է 38,500 ղրուշի։

2. Ձկնորսութեան տուրքերը Աճի-Սուլինին, սահմանակից ունենալով Աք-Կիւրկէն և Եանըք-Տէրէ՝ Իզմիտի գաւառակին մէջ։ Այդ տուրքերը ասկէ առաջ վարձակալութեան տրուած էին 7510 ղրուշի երեք տարուան պայմանաժամով։

3. Սաքարիայի ձկնորսութեան տուրքերը, գետին այն մասին ընթացքէն դուրս, որ կը գտնուի Գարա-Սու գիւղախումբին մէջ՝ Ատաբազարի գաւառակին (Իզմիտ) ենթակայ։ Այդ տուրքերը նախապէս վարձու տրուած էին 1500 ղրուշի՝ մէկ տարուան պայմանաժամով։

4. Ձկնորսութեան տուրքերը Պաշ-Պալաքլավայի և իր յարակից մասերուն՝ Ատաբազարի գաւառակին մէջ, ինչպէս նաեւ Օքճի-Տէրէի, Բէօքճի-Վիրանի, Աք-Կէօյի, Քամիշ-Կէօյի, Բէօր-Սաքարիայի և Բէօրրիւի՝ Քանտէրէ գաւառակին մէջ վարձակալութեան տուրքերը։ Ասկէ առաջ այդ տուրքերը երեք տարուան համար վարձակալութեան տրուած էին 39500 ղրուշի։

5. Ատաբազարի մուշտակաւոր կենդանեաց մորթերու տուրքին վարձակալութիւնը, որ նախապէս 2571¼ ղրուշի վարձակալութեան տրուած էր մէկ տարուան համար, անցեալին պէս դարձեալ մէկ տարուան պայմանաժամով վարձու պիտի տրուի։

Ամէն անոնք որ Կ. Պոլսոյ մէջ կ'ուզեն մասնակցիլ այդ աճուրդներուն կամ տեղեկութիւններ առնել վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութեան (Ձկնորսութեան ճիւղ) դիմել։ Նաեւ պարտաւոր են կանոնական երաշխաւորութիւնը տալ։ 13—13

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

27/9 փետր. 1907 (1322)

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Քօնսոլիտէ 4% օսմ. փոխառութիւն

ԱԶԴ.— 1890ի Քօնսոլիտէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1907 մարտ 1/14էն սկսեալ, թիւ 3ի կտրօնին տոկոսը, որուն պայմանաժամը նոյն թուականին կ'աւարտի, ինչպէս նաեւ միեւնոյն փոխառութեան պարտաթուղթեր ամորթիները, որոնց վիճակահանութիւնը կատարուած է 1907 փետր. 1/14ին, պիտի վճարուին Ղալաթիոյ Օսմ. Պանքայի կեդրոնատեղին, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն սկսեալ մինչեւ ժամ 2½ կէս օրէն յետոյ, բաց ի կիրակի օրերէն, իսկ ուրբաթ օրերը՝ ժամ 10էն մինչեւ կէս օր։ Աւելի հին կտրօնները և ամորթի եղած պարտաթուղթերը պարտին ներկայացուիլ միեւնոյն օրերուն և միեւնոյն ժամերուն։ Այդ կտրօններուն ու արժեթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան թուակիր պորտըրօններ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ պիտի վճարուի իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ, Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային կեդրոնատեղին։ 5—2

Կ. Պոլիս, 15/28 փետր. 1907

⁂

Ազդ.—1890ի 4% Քօնսոլիտէ օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 22 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1901 մարտին կ'աւարտի, ինչպէս նաեւ 1892 փետր. 1/13ի չորրորդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի եղած պարտաթուղթերը եթէ երբեք չներկայացուին մինչեւ 28/13 մարտ 1907, ջնջուած պիտի համարուին։ 9—9

Կ. Պոլիս 2/15 փետր. 1907

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ

Տասն ընտրեալ լուսատիպ պատկերներ, գործ անմահ նկարիչներու (Կիրլանտայօ, Միքէլ Անճէլօ, Ռաֆայէլ, Թիցիանօ, Ռիւպէնս, Վան Տիք, Հօֆման, Տօրէ եւայլն) բոլորովին ձրի պիտի տրուին ամէն անոնց որ գնեն մէկ օրինակ

ԹԱՐԳՄ. ԵՒ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ

Ս ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ԾԱ. Վ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆԻ

Գին լաթակազմ 30 դահեկան — Թղթակազմ 28 դահեկան, անզեղչ։ Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է՝ Մ. Պ. Սիրունեան

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Եալտըզ խան

Գաւառներէ և արտասահմանէ եղած յանձնարարութիւնք անյապաղ կը կատարուին։ 10—6

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գաւալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—13

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական Երթեւեկութիւններ

Փետրուար

Դշ. 20|5 Իզմիր, Պիրէօ, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր Սաիտ ու Սուր ոյ Նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւուն հետ։

Դշ. 20|5 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասունտ, Տրապիզոն Րիզէ, Պաթում, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 21|6 Սեվաստոփոլ ժամը 10ին։

Եշ. 22|9 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ, Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Եշ. 22|9 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։

Ուր. 23|10 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէօ Թրիպոլի, Պէրութ, Եաֆա, Բոռ Սաիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 24|11 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։ 50—17

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑ.

Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 5ին, Սիրֆասի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 6ին, Սիրֆասի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Ա կարգ Բարիզի համար 20 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—13 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2|14 եւ 320 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըր խան, Հէզա էն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապտի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս Այմէլօղլու, Էմին Էօնիւ, Պահչէ Գաբու. Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճամբէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտոս Իօաննիտէս, նամակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սոմմարիվա։
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Բէյլէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՊԱՈՒԻԿ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Ամէն անուան յատուկ սկզբնատառով ադամանդազարդ ոսկի մատնիներ

Հէրճայի վաճառատունը՝ գոհարեղէններու, ոսկի և արծաթ չղթաներու, գրպանի, պատի և քօնսոլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն նշանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամպա վերարկուներ, նաեւ ճերմակեղէններ, ֆանելէներ և թօհաֆիյէներ ու կօշիկներ։ Ունի նաեւ կահկարասի, ձեղունի լամբարներ, մահճակալներ, եւրոպական ու անգլիական գորգեր, գետնի մուշամպաներ, կրամօֆօններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը և գոհունակութիւնը, իր ապրանքներուն տոկունութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ձեւաւորութեան և աժանութեան համար։

ԱՊԱՈՒԻԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը միայն կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։

Վաճառատունս հաստատուած է

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնելու իր ամէնէն պժուարահաճ յաճախորդները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ։

Սակարկութիւն չկայ 50—19

Շաբաթական վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են

PAPIER FAYARD ET BLAYN

'Ը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք ևլն. աննման դեղ այտուցքներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը 18—15

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3723	Միքատօ	3557	Տիբէր	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	[illegible]	Սիլվիօ	119
Ամթիոքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնդեպէլլօ		[illegible]	1203
Բասանօ	1822	Տինամօ	504	Իսկօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Բորոտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտահօ	[illegible]	Նէրօ	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	1546
Բըֆֆալօ	448	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտօ	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	84	Քլէօ	053	Էնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քալլինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոլմօ	[illegible]	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րիալթօ	2329	Վ. Ուիլսըն.	239
Սօւէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվոռնօ	1843	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	613	Զէթա	[illegible]
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1013	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Զէրօ	
Գորսօ	895	Կրասնօ	695	Մարէնկօ	[illegible]	Րոզարիօ	136	Բայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

Թայզօ շոգենաւը. Նաւապետ Մաքլէրըն։

Վասֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Հօրնքէսըլ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.

Ալէֆրօ շոգենաւը, Նաւապետ Միք։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—26

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 36 միլիոն քուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3 օր 100—150 ոսկի գումարի համար
6 » 151—200 » » »
10 » 201—500 » » »
15 » 501—1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ՝ Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններով

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ ԿԱՐԳԻ
Սէթի	Նիտոքրիս
Մենես	Ամասիս
Ռամսէս	Բուսիրիս
Թէպըր	Մօէրիս
Նարզօն	Թէյիպ
Նավարին	Տարօս
	Թիպօ

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սպասուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սպասուհի չունին։ ՍԱԿԱԳԻՆ

Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը համբելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.

Գործակալք

Ուիթօլ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս

ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.

50—47 31 Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—1323 տարւոյ Մարտ ամիսը մօտեցած ըլլալով, երբ ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին վճարումը կը կատարուի, Օսմ. Հանր. Պարտքի Թողեալ Հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ և շրջակայքը հաստատուած ոգելից ըմպելի ծախողները, այս մասին պատրաստուած կանոնագրին 10րդ և 14րդ յօդուածներուն համաձայն, պարտին Փետրուար ամսուն մէջ անձամբ ներկայանալ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան, որ Կ. Պոլսոյ մէջ Ջինարանի վերին յարկը հաստատուած է, կանոնական հրամանագիրը ստանալու համար։ Անոնք որ յառաջիկայ Մարտ 1էն առաջ չեն ներկայանար, և ոգելից ըմպելի կը ծախեն առանց արտօնագրի, օրինական միջոցներու պիտի ենթարկուին փետր. ամիսը լրանալուն պէս։ 14—9

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (75)

[illegible]

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

ԺԲ.

ԵՐԿՈՒ ՀՐԱՇԱԳԵՂՆԵՐԸ

Ռօզի պայծառ աչքերուն մէջ կը կարդացուէր իր շփոթութիւնը։

Քրիսթիան պատասխանի սպասեց, սակայն դեռատի աղջիկը լուռ կը մնար։

Բժիշկը ցրտութիւն մը զգաց սրտին մէջ և երկչոտութեամբ ըսաւ.

—Ռօզ, իմ սիրելի Ռօզս...

—Չեմ գիտեր...

—Ձեր կեանքին մէջ չէ՞ք հանդիպած այնպիսի մէկու մը որուն քով գտնուելու համար ինքզինքնիդ աւելի ուրախ, երջանիկ ու զուարթ զգացած ըլլաք, իբր թէ մինչեւ այն ատեն բան մը պակսէր ձեր սրտին, հիմա նոր զգացումով մը լեցուած... Երբ ձենէ կը բաժնուէր, պարապ մը չէ՞ք զգար ձեր մէջ, իբր թէ ձենէ բան մը տանէր իր հետ։

—Ոչ, այդպիսի տպաւորութիւն մը չեմ ունեցած, ըսաւ Ռօզ միամտօրէն... Սակայն...

—Սակայն ինչո՞ւ կ'ըսէք։

—Մէկը կայ որուն վրայ կը խորհիմ... Երբ ուրախ տեսնեմ զանի, ես ալ կ'ուրախանամ... երբ տխուր տեսնեմ, ես ալ կը տխրիմ... Անոր նկատմամբ ունեցած սէրս շատ քաղցր ու գողտր զգացում մըն է... Աշխարհի բոլոր հարստութեանց փոխարէն չպիտի ուզէի վիշտ պատճառել անոր... Ինք ալ փոխադարձաբար ամէն ինչ պիտի զոհէր ինծի համար... Եթէ երբեք ստիպուիմ բաժնուիլ անկէ, չեմ գիտեր թէ ի՛նչպէս պիտի ապրիմ... Կարծեմ թէ ան ալ չպիտի կրնայ առանց ինծի ապրիլ... Սէ՞ր կը կոչուի այս զգացումը։

—Թերեւս բարեկամութիւն, ըսաւ Քրիսթիան վրդոված։

—Ուրեմն բարեկամութիւնը շատ քաղցր բան մըն է... Մեր կեանքն ու մտածումները համանման են... Նոյն իսկ յաճախ պէտք չենք ունենար մեր գաղափարները փոխանակելու, զիրար հասկնալու համար։ Կը բաւէ որ իրարու նայինք։ Ան իմ կեանքիս անհրաժեշտ տարրն է, ինչպէս ես անոր կեանքին... Մեզի այնպէս կը թուի որ առանց իրարու ուրիշ բան չենք եթէ ոչ անհոգի մարմիններ... Հազուադէպ կերպով այդ բանը պատահած է քանի մը անգամ, ինչ որ մեծ դժբախտութեան մատնած է մեզ... Կը հաւատա՞ք թէ այն անձը որուն վրայ կը խօսիմ, զիս կը սիրէ...

—Պիտի յայտնէ իր սէրը, Լիզօն, եթէ կ'ուզէք որ յայտնէ։

Քրիսթիանի այնպէս կը թուէր որ սուգի քօղեր կը պատէին զինքը։ Ո՞ւշ մնացած էր՝ այդ աղջկան սիրտը գրաւելու համար... Ո՛հ, ո՛չ, ո՛չ... Ուրի՞շ մը կը սիրէր միթէ։ Ո՛չ, այդ դժբաղդութիւնն ալ թո՛ղ չըլլար։

Բժիշկը այնքան ընկճուած երեւոյթ մը ունէր որ Ռօզ փութաց ըսել.

—Այդ բաները սահմանել շատ դժուարին պիտի ըլլայ ինծի համար... Ձեզի կը յայտնեմ թէ ի՛նչ բանի և որո՛ւն վրայ կը խորհիմ...

Վերջապէս Քրիսթիան սպառնական հարցումն ըրաւ.

—Ո՞վ է ձեր մտածումը գրաւող անձը։

Ռօզ-Լիզօն պատուհանէն վար ծռեցաւ և պահ մը դիտեց դուրսը։ Յետոյ բժիշկին դառնալով, մրմնջեց.

—Կը տեսնէ՞ք սա երիտասարդը, որ անտառէն դուրս կ'ելլէ։

Քրիսթիան ծռեցաւ և Հանրիոյի երկար սիլուէթը տեսաւ։

—Ձեր եղբօր պէս կը սիրէ՞ք զանի...

—Թերեւս... Չեմ գիտեր...

—Ինք... բան մը խոստովանա՞ծ է...

—Ո՛չ։

—Ուրեմն ինչէ՞ն կը հետեւցնէք։

—Գողտր ու խորունկ գորով մը կը տածէ ինծի նկատմամբ, ինչպէս ես ալ՝ փոխադարձաբար... Եթէ երբեք անոր զգացածը սէր է... իմս ալ այնպէս ըլլալու է։

—Թերեւս կը սխալիք։ Թերեւս ան մտքէն իսկ անցուցած չըլլայ ձեզի հետ ամուսնանալ... վերջապէս կարելի է որ երեւակայութեան ու պատրանքի արդիւնք ըլլան ձեր ըսածները։

—Ռօզ պահ մը տատամսոտ ձեւ մը առաւ և քիչ մըն ալ գունատեցաւ։

—Իրեն պիտի հարցնեմ այդ բանը... Ու ինք պիտի պատասխանէ...

—Ինչո՞ւ համար մինչեւ հիմա բան մը չէ ըսած իր սիրոյ մասին։

Դեռատի աղջիկը չպատասխանեց այդ հարցման, որովհետեւ չէր կրնար պատասխան մը տալ։

—Եթէ ճանչնայիք իմ Հանրիս, դուք ալ պիտի սիրէիք զանի... Այդքան անձնուէր ու կաթոգին բնաւորութիւն մը հազուագիւտ է... Մարդ չի գիտեր անոր արժէքը, իր կարգ մը սովորոյթներուն պատճառաւ, որովհետեւ կը պաշտէ անտառները, տունկերը, ծաղիկները, անասունները, միջատները և նոյն իսկ ամէնէն փոքրերը։ Զինքը կը ծաղրեն, որովհետեւ այնպիսի բաներու կը շահագրգռուի, որոնց մասին անտարբեր են մարդոց մեծ մասը... Ինչո՞ւ անոր վրայ կը խնդան, քանի որ իր նպատակն է բան սորվիլ... Բնութեան գաղտնիքներուն աւելի իրազեկ է քան թէ անոնք որ գիտութիւն կ'ուսուցանեն... Այդ մասին ապացոյց մը կ'ուզէ՞ք...

Ռօզ գնաց մէկզի քաշեց կարմիր վարագոյր մը, որ պղնձէ օղակներով ձողիկի մը վրայ սահեցաւ։ Ու պատին մէջ երեւան եկաւ խոռոչ մը, ուր եղեւնէ դարակներ կային։

— Տեսէք իր կարգած գիրքերը. ձեռքէն չի ձգեր զանոնք։ Գրեթէ գոց ըրած է ամէնքն ալ և ամբողջ գիշերներ կ'անցընէ՝ զանոնք կարդալով...

Ռօզ գնաց իր տեղը գրաւեց պատուհանին քով։

Քրիսթիան տխուր կը մնար։ Բայց չէր ուզեր անստոյգ վիճակի մը մէջ մնալ։

—Ռօզ, կը սիրեմ ձեզ, ըսաւ Քրիսթիան։ Եկած եմ ձեզի հարցնելու թէ կը հաւանի՞ք իմ կինս ըլլալ... Ռօզ, կը խոստանամ ձեզ երջանկացնել...

—Ինծի այնպէս կը թուի որ վիշտ պիտի պատճառեմ ձեզի, եթէ վարանիմ պատասխան մը տալու... Լսեցէք քիչ մը առաջ ըսածներս... Ձեր խօսքերը մեծ հաճոյք կը պատճառեն ինծի... Բայց դուք ալ պատասխանեցէք թէ Հանրիօ դժբախտ չպիտի՞ ըլլայ, եթէ ընդունիմ ձեր առաջարկը...

— Ռօզ, հարցափորձեցէք զինքը. յետոյ ձեր պատասխանին պիտի սպասեմ...

Իր ձայնը այլայլեցաւ, երբ Ռօզ մրմնջեց.

— Կը խոստովանիմ թէ տակաւին չէի խորհած այդ բաներուն վրայ... Միայն տարտամ գաղափար մը ունէի անոնց վրայ... Անգութ կը թուիմ ձեզի այսպէս խօսելուս համար...

— Ձենէ խնդրած էի որ անկեղծ ըլլաք... Երբեմն անգթութիւն ալ կը խառնուի անկեղծութեան։ Դուք այն ուղղամիտ կինն էք, զոր միշտ երազած եմ։ Ձեր նկատմամբ զգացած սէրս տակաւ կը մեծնայ։

— Ձեր աչքերը կ'այլայլին... Միթէ կը տառապի՞ք։

— Այո՛։

— Ի՞մ պատճառաւս։

—Այո՛, ձեր պատճառաւ, քանի որ անստուգութեան մէջ պիտի մնամ մինչեւ վաղը...

—Անշուշտ սրտերնուդ մէջ քէն պահած պիտի բաժնուիք ինէ...

—Ո՛չ, ա՛լ աւելի բուռն սիրով. կը կրկնեմ և կ'երդնում...

(Շարունակելի)